

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ

ΤΕΥΧΟΣ 22^{ον}

ΑΘΗΝΑΙ 7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

1924

24 ΣΕΛΙΔΕΣ ΔΡ. 2

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
 ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ, ΚΟΜΦΕΤΟΠΟΙΪΑΣ, ΛΟΥΚΟΥΜΙΩΝ, ΚΑΡΑΜΕΛΩΝ & ΧΑΛΒΑΔΟΠΟΙΪΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΩΓΟΥ
 ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1888
 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ὁδὸς Πειραιῶς, Τηλ. 5-31.
 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ὁδὸς Καραϊώτου 18, Τηλ. 8-71, ΑΘΗΝΑΙ
 ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΟΥΤΙ ΓΚΛΑΣΣΕ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΟΝΑΡΙΚΗ & ΔΙΑΝΙΚΗ

N. X-IONH & ΣΙΑ

ΗΡΧΙΣΕ ΤΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ
ΤΟ ΝΕΟΝ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
A. ΚΛΑΒΕΡΙ

3-ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ-3
 — 0 —
 ΖΩΝΑΙ ΕΛΑΣΤΙΚΑΙ ΜΑΓΙΟ
 ΚΟΡΣΕΛΕΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ
 ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΙ
 ΚΗΛΕΠΙΔΕΣΜΟΙ
ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ

Ίδρυθη τελευταίως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χαλκοκονδύλη 14 πρωτεύουσας **ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ** καὶ συγκεντρῶναι ἅπαντα τὰ **SPECIALITÉS**, Φαρμακευτικά-Καλλυντικά-Φωτογραφικά Ἰ-λιὰ κ.λ.π.

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΣΥΝΤΑΓΩΝ
 Εὐθιγῆ καὶ περιποίησης εἶναι τὸ γινώρισμά της.

* Ἀπόψεις τοῦ Φαρμακείου ἀπὸ τῆν ὁδὸν Πατησίων πρὸς τῆν ὁδὸν Χαλκοκονδύλη.

ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΣΤΟΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ 4
 Καλλιτέχνη καὶ καλλιτέχνιδες,
 Εἰς τὴν σκηνὴν,
 Εἰς τὸν χορὸν,
 Εἰς τὸν περίπατον,
 Εἰς τὸ σαλόνι

Ὅταν τὸν ἀέρα, τὴν ὥραία στάση, τὸ κομψὸ βῆμα σᾶς τὸ δίδει τὸ ὠραῖο παπούτσι. Ἀυτὰ ὅλα θὰ τὰ ἐπιτύχετε μόνον εἰς τὸν καλλιτέχνην ὑποδηματοποιὸν

ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΝ
 4-ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ-4

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ. ΜΑΡΚΕΤΟΥ
 Διπλωματούχου Παρισίων
 15 ΠΑΤΗΣΙΩΝ 15

ΨΑΘΙΝΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ ΚΑΠΕΛΛΑ
BARBERH
 ΑΘΗΝΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
 Φαίωτος 4 Καστέλλα

ΒΟΥΡΑΚΗΣ
 1-ΘΗΣΕΩΣ-1
 ΟΔΟΙ ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ
 Ἀγοράζονται
 πολυτίμητοι λίθοι καὶ κοσμήματα.

ΑΝΘΗ, ΒΑΖΑ, ΔΑΜΠΕΣ
ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΕΣ, ΠΛΑΦΟΝΙΕΡΕΣ
 Εἰς ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ
ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΣ
 Σταδίου καὶ Κοραΐ.

Κυρίαί! Δεσποινίδες!
Η ΚΡΕΜΑ ΝΥΜΦΩΝ
 Μόνον δύναται νὰ δώσῃ τὸ προσώπῳ σας τὴ λευκότητα, τὴ θελκιστικότητα, τὴν ἀπαλότητα καὶ τὴν δροσερότητα ποὺ μόνον ἀναζητεῖτε.
ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ
 Κεντρικὴ Ἀποθήκη: **ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ**
 ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
 Πατησίων 23α (ἐναντὶ θεάτρου Ἀλάμπρας)
 ΑΘΗΝΑΙ Τηλέφ: 12-12

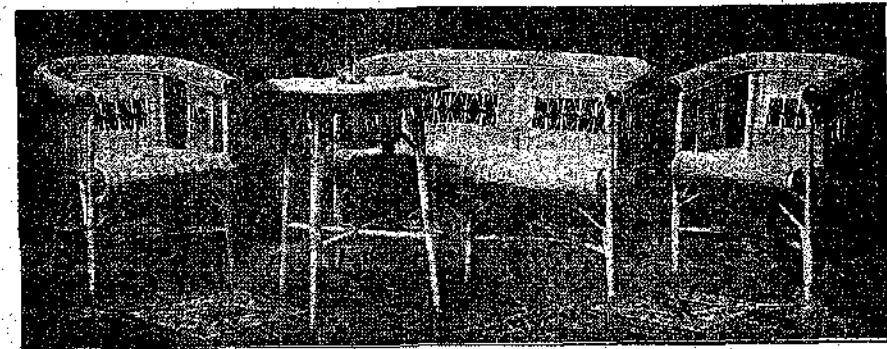
ΠΛΟΥΣΙΩΤΑΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ
ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ
 Σταδίου 46Α

ΤΟ ΚΑΤΑΔΗΛΟΤΕΡΟ ΔΩΡΟΝ
ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΟΔΗΛΑΤΟΝ
RALEIGH
 Σ.Κ. ΣΥΜΕΩΝΟΓΛΟΥ Πειραιῶς 1

Γ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΑΚΗΣ
 1-ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ-1
 (Πλατεία Συντάγματος)
 Πωλῶ καὶ ἐνοικιάζω οἰκίας, οἰκόπεδα, καταστήματα παντὸς εἶδους καὶ πανταχοῦ ἔχω μεγίστην ποικίλιαν.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΠΛΕΚΤΩΝ ΕΠΙΠΛΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ **ΑΙ ΙΝΔΙΑΙ** ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 9Γ
Γ. ΧΕΛΜΗ & ΣΙΑ

ΠΡΙΝ ΠΡΟΒΗΤΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΝ ΕΠΙΠΛΩΝ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΤΕ
ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΜΑΣ. ΕΠΙΠΛΑ ΕΦΑΜΙΛΛΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪ-
ΚΩΝ. ΤΙΜΑΙ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ.

ΠΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ ΕΙΣ ΟΛΑ

Μοναδικός σε γούστο

και σε φηγεία

ΠΕΙΡΑΙΩΣ 6
Αθήνα.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΕΥΑΓΓ. ΓΙΑΝΝΙΝΗ & ΝΙΚ. ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
3 δόξ. Πρωστέιου 3 - ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΑΝΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
& ΜΙΚ. ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
Πρωστέιου 3 (ἀρθ. γκαρ. 10) ΑΘΗΝΑΙ
Κολοκοτρώνη 64 ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΝ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΛΥΡΗ (πρώην Οίκ. Υπαλ.)
ΑΘΗΝΑΙ Πρωστέιου 8, (Πλ. Γραφείων 14).

ΜΙΜΗΣ Μ. ΜΠΕΝΕΚΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
3 - Πρωστέιου - 3 - Αθήναι

ΜΑΛΛΙΝΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΛΕΥΚΑ

ΕΙΔΗ

ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ

ΣΤΟΥΣ

ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΟΥ 58-60

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ

ΤΑ ΔΩΡΑ ΣΑΣ

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Να προμηθευθήτε

ἀπὸ τὸ εἰδικὸν Κατάστημα

ΑΡΩΜΑΤΩΝ

ΜΙΧ. Ν. ΜΑΤΣΟΥΚΑ

Τηλ. 21-68

Κανάρη 10

ΣΠΗΛΙΟΣ ΧΑΡΑΜΗΣ
ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΣ
ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ και ΕΞΩΤΕΡΙ-
ΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ
ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΑΡΟΥ 27

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ ΛΟΥΞ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΡΟΥΜΠΗ
ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΔΑΟΥ 20

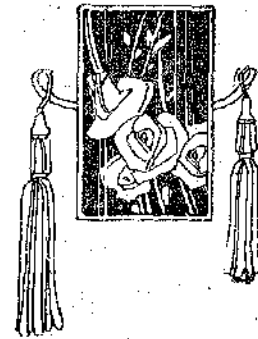
ΡΑΤΖΙΟ & ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ
Αγοραπωλησίαι και ἐνοικιάσεις κατα-
στημάτων, οικόων, οικόπεδων και
παντός είδους ἐπιχειρήσεως
Ἐνυπόθημα δάνεια
ΠΡΩΑΣΤΕΙΟΥ 3 - ΑΘΗΝΑΙ

ΟΛΟΣ Ο ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΕΡΝΕΙ ΤΗΝ ΜΠΥΡΑ ΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ ΖΥΘΕΡΤΙΑΤΟΡΙΟΝ ΠΕΡΑ-ΠΑΛΛΑΣ

Κουζίνα Εὐρωπαϊκὴ και ἀληθινὴ Ἀνατολικὴ. Συγκέντρωσις ἀπολαυστικῆ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 36 (παρὰ πλεύρωσ Σαλὸν Ἰντσάλ)

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ, ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Α' - Ἀριθ. 22 - ΑΘΗΝΑΙ 7 Δεκεμβρίου 1924

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Ἑταιρία «Ἐκδοτικὸς Οἶκος Τὰ Παρασκήνια»

Πρωστέιου 8, Ἀθήναι.

Πεσα ἀποστολὴ πρὸς τὴν ὥς ἂνω Ἑταιρίαν.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ
Θ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ) Ἐτησίᾳ Δρ. 100
Ἐξάμην. > 50) Ἐτησίᾳ Δ.Σ. 0.50
Ἐξάμην. > 0.25

ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘ. "ΡΑΓΥΑ"

ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΔΩ...

τὴν Εὐρώπῃ ὁ ἥθοποιός ἔχει τὸν ὄνομά του γραμμένο στὴν ἑσώτερᾳ τοῦ σπητιοῦ του, ὅπως ὁ γιατρός, ὅπως ὁ δικηγόρος, ὅποιος τὸν ἔχει ἀνάγκη πηγαίνει καὶ τὸν βρίσκει. Πῆρᾳ τῶρα τί θὰ μ' ἐρωτήσετε: Ποίος τὸν ἔχει ἀνάγκη τὸν ἥθοποιό; Κάποιος θιασάρχης βέβαια. Ὅχι, ἀγαπητοί μου, αὐτὸ τὸ ὄνομα, ὁ θιασάρχης, ὅπως ἐμφανίζεται τοῦλάχιστον ἐν Ἑλλάδι, δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ κάτω, ἢ τοῦλάχιστον εἶναι πολὺ σπάνιο φαινόμενο.

Τοῦ ἥθοποιοῦ ἀνάγκη ἔχει ὁ συγγραφεὺς.

Ὁ συγγραφεὺς λοιπὸν θὰ πᾶν νὰ βρῇ τὸν ἥθοποιό, τὸν ὁποῖον κρίνει κατὰλληλο γιὰ τὸ ἔργον του, ὅπως ἀκριβῶς θὰ πᾶν νὰ βρῇ ἕνα μεγάλο γλύπτη ἢ ζωγράφο γιὰ μιὰ προτομὴ, γιὰ ἕνα πίνακα.

Ὁ ἥθοποιός θὰ διαβάσῃ τὸ ἔργον καὶ ἂν κρίνῃ ὅτι ὁ ρόλος συμφωνεῖ μὲ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ ἰδιοσυγκρασίαν ἀναλαμβάνει νὰ τὸν δημιουργήσῃ, νὰ τὸν κρεάσῃ. Πρὸς τοῦτοις θὰ ὑπάρχῃ βέβαια τὸ κατάλληλο θέατρο καὶ ὅλο τὸ λοιπὸ προσωπικόν.

Καὶ ἀρχίζει ἡ ἐργασία. Κάθε ἥθοποιός πέρνει ἀπὸ ἕνα ἀντίγραφο τοῦ ἔργου.

Πέρνει καὶ ὁ ρεζισέρ ἕνα. Ὁ ρεζισέρ! Φρούτο ἄγνωστο στὸν τόπο μας, ἢ μάλλον καὶ ἂν ἦθε κάποτε κανένας ἐδῶ, ὁ καμμένος δὲν εἶχε τί νὰ κανῆ, γιατί ἡ δουλειὰ τοῦ ρεζισέρ βασίζεται στὶς πρόβες, καὶ πρόβες ἐδῶ δὲν γίνονται. Κ' ἐπειτα οἱ κακομαθημένοι ἥθοποιοί μας, φροντίζονται ὅτι εἶναι προσβλητικὸ!! ν' ἀκούσουν κάποια διδασκαλία ἢ συμβουλή.

Ὁ ρεζισέρ εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ ζωὴ τοῦ θεάτρου, εἶναι αὐτὸ τὸ θέατρο, αὐτὸς θὰ ἐμπνευσθῇ καὶ θὰ τεχνουργήσῃ ὅλη τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἔργου, ἔχει στάδιο μεγάλο ὁ ἥθοποιός κατόπι ν' ἀσχοληθῇ γιὰ τὶς ἐσωτερικὰς ἐννοίας, μὰ καὶ αὐτὸς πρέπει νὰ ἐξωτερικευθῶν, καὶ σ' αὐτὸ ὁ ρεζισέρ θὰ τὸν βοηθήσῃ.

Λοιπὸν, ὅλοι μαζί αὐτοὶ οἱ καλλιτέχναι θ' ἀρχίσουν νὰ προβάρουν. Ἄς τοὺς ἀκολουθήσουμε βῆμα πρὸς βῆμα, ἀφοῦ ἐμεῖς οὔτε στὰ πρῶτα βήματα ἀκόμη δὲ βρισκόμαστε.

Ἄν ὄχι εἴποτε ἄλλο, δὲν εἶναι τοῦλάχιστον παραγνωρισμένοι: πιθανὸν νὰ μὴ λατρεύονται μεταξὺ των, ξέρουν ἡμῶς νὰ φέρωνται μετρημένα καὶ ἐυγενικά μιλῶ γιὰ τοὺς ὑπὸ τὰς ὡς ἂνω συνθήκας συνεργαζομένους ἥθοποιούς, ὑπάρχουν ἐν τούτοις καὶ ὄμιλοι ἥθοποιῶν τοῦ τοῦδε συνδέει ἀληθινὴ ἀδελφικὴ φιλία, μὲ βάση τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν.

Ἄς εἶναι μαζεύονται λοιπὸν οἱ ἥθοποιοί, ὁ ρεζισέρ, ὁ συγγραφεὺς κλπ. στὸ θέατρο.

Δυὸ λόγια γιὰ τὸ θέατρο αὐτό. Δὲν εἶναι βέβαια καλοκαιρινόν. Θέατρο καλοκαιρινόν ἀνοικτό, θὰ πῆ παρακλιζιλίκι.

Εἶναι ἕνα κείριο.

Μεγαλοπρεπὲς ἢ ὄχι, ἐμπνέει πάντα τὸ σεβασμὸν στὸν εἰσερχόμενον, εἶναι καθαρό καὶ κομψόν. Τίποτε ἐκεῖ μέσα δὲν εἶναι παραμελημένο, τίποτε ἀφη-

μένο στην τύχη του. Όλα είναι καλά, χαϊδευτικά και σου χαμογελούν. Η αιδουσα και τα καθίσματα καλούν το θεατή να ξεκουραστή, να ξελάση και ν' αφιερωθή σε μία ψυχική απόλαυση. Κανένας κερδίζης δεν πρόκειται να τον περιλούση με νερά, και κανένας παζιθέτης δεν θα περάση πάνω από το κεφάλι του καρκελές.

Καιμιά δεσποινίς Κικίτσα δεν θα εισέλθη με τον χορηγομεσίτη φίλο της για να καθίση στις πρώτες σειρές, όταν θα είναι πια άνοικτη η αυλαία.

Τό καλοριφέρ δεν θα είναι ποτέ γαλασμένο.

Και η σκηνή:

Μιά μικρή κομψή παρτούλα, καθαρή, οδηγεί προς τη σκηνή.

Κάποιος καθαρός κ' ευγενικός άνθρωπος θα είν' εκεί για να μην έπιτρέψη την είσοδο στον πρώτο τυχόντα, γιατί δεν θα είναι και τόσο εύκολο να μπαινοβγαίνει κανείς από 'κει.

Ο άνθρωπος αυτός θα μιλά σιγαλά σαν να φοβάται μήπως ταραχή την ερότησε κάποιου μυστηρίου· το ίδιο και οι επισκέπτες, κι' όλος ο κόσμος.

Η σκηνή μέσα ζεστή, περιποιημένη, δίχως τρύπες στο πάτωμα, χωρίς ανοήματα στο ταβάνι...

Τα σκηνικά όλα τοποθετημένα σε ιδιαίτερη αποθήκη. Φουαγιέ ευρύχωρο και άνετο με μπουφέ για τους ήθοποιούς.

Καμαρίνια με πόρτα (!) με παράθυρο (!) και με φως (!)... Γκαρτεναρισμένα με ανοιχτόκαρδο χαρτί ή κανί, με καθαρίσια χαριτωμένα στους τοίχους και με νιπτήρα (!) Είναι απαραίτητα όλ' αυτά για τους ήθοποιούς, και όλ' αυτά εκεί κάτω υπάρχουν.

Και πρό παντων ευγένεια, ευγένεια, ευγένεια μεταξύ όλων εκεί μέσα· ο καθένας σέβεται τον άνωτερο και τον κατώτερό του, το μεγαλύτερό του, με και το μικρότερο.

Και εν' ακόμη οι άνθρωποι του θεάτρου εκεί κάτω δεν είναι τόσο πολύ έυπνοι όσον έμεις εδώ, με μόνη τη διαφορά ότι αυτοί εν τούτοις έχουν θίατρο, ενώ εμείς...

Σ' αυτό λοιπόν το θέατρο έρχονται οι καλλιτέχνες που είπαμε παραπάνω ν' αρχίσουν την εργασία τους για την δημιουργία ενός έργου.

Ο ρεζισέρ εν τώ μεταξύ έχει έργασθή, δηλαδή έχει γράψει άλλο ένα έργο αυτός, διπλό στον όγκο από εκείνο που τώ παρέδωκεν ο συγγραφέας, και που μέσα εκεί είναι μετρημένα όλα: βήματα, κινήσεις, θέσεις ήθοποιών, οδηγία για τα σκηνικά, για τα έπιπλα, για το φωτισμό, για το ρούχα, οδηγία προς τους ήθοποιούς όσον άφορῆ το ψυχολογικό και λεκτικό μέρος του έργου κ.τ.λ.

Και αρχίζει η εργασία. Δίχως περιττές κουδέντες, με τον ίδιο σεβασμό των φατητών μέσα στο αναταραχθέν χώρο στον καθήκοντα, προσέχουν και εργάζονται οι ήθοποιοί.

Είναι ένα αναταραχθέν και η Σκηνή.

Της ψυχής το αναταραχθέν!

Πώς λοιπόν να μην είναι σοβαροί και μετρημένοι και γιμμάτοι συγκίνηση και σεβασμό οι μεγάλοι αυτοί επιστήμονες;

Πώς είναι δυνατόν να διεκχυθή η ύψιλη αυτή εργασία μέσα σε μικροκουδέντες, και κουτοζουτινάδες, και κερδοπάκια, και τσιγαράκια, όπως γίνεται σ' εμάς εδώ;

Παρεμύθην σε δοκιμή έργου εδώ, κατά την οποίαν επί σκηνής σε μία γωνιά οι πρωταγωνιστοί έπαιζαν αμπαμπούτσι (!)

Κ' εγώ ο ίδιος άπειρες φορές υπήρξα άτακτος και παραγοποιός σε ώρες δοκιμής· δεν το άνοουμαι και ούτε έφαντάσθηκα να εξαιρέσω ποτέ τον εαυτό μου όταν μιλώ για τους άλλους.

Εν τούτοις, όσείλω να προσθέσω ότι οι ήθοποιοί πολύ λίγο εθύνονται για την κατάσταση αυτή· επί τέλους τί θέλετε να κάμουν, και πώς και τί να προσέξουν, όταν έξω και μέσα στη σκηνή βρέχει (!) και κάνει κρύο, και όλα γύρω, πρόσωπα και πράγματα, είναι αποκουστικά, και όταν το έργο που προδάρουν τιταφορείται:

«Τύχη που την έχουν οι καρ...»

Αν ποτέ εξηστάτε από μένα, θα καταγούσα για όλους τη θανατική ποινή· θα διατηρούσα μονάχα την αγχόνη για όλους αυτούς που ανέβασαν και που θ' ανέβαζαν στη σκηνή αυτά τα έργα και που κακουεταχειρίσθησαν έτσι το θέατρο.

Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Τά σκίπτρα του Κονιάκ τά κατέχει πάντοτε ο Οίκος

Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ

Αντιπρόσωπος Αθηνών ΠΑΝΟΣ ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

**Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΚΙ' Ο ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗΣ**

Η Αθήνα την εποχή του 1875 είνανε σαν ένα χωριό. Κοντά στον Άγιο Κωνσταντίνο, δηλ. εκεί που άπάνω κάτω αρχίζει η όδus Μεγάλου Αλεξάνδρου, καθόταν στα 1875 ο Διονύσιος Ταβουλάρης. Είχε πατήσει τότε το λιγώτερο τα 40 χρόνια. Και το σπίτι του τώχαν για το πιο έξοχικό της Αθήνας. Σπίτι στα λευκάδια· γιατί μπουστάνια κείνο τον καιρό υπήρχαν σ' όλη την όδus Σταδίου κι' όπου σήμερα είναι μεγάλα και μικρά σπίτια.—Έρω στην Πλάκα και του Ψυροή είνανε τότες η Αθήνα.—Και το Πανεπιστήμιο και τα Παλιά Ανάκτορα και το όπουργείο των Οικονομικών, τώχανε οι καλοί Αθηναίοι για τα πιο έξοχικά σπίτια της πρωτεύουσας.

Τρία χρόνια είχαν περάσει από τον καιρό που πέθανε στην Πάτρα από άνορα ο Σούτσας και λίγος καιρός από το θάνατο του Βασιλειάδη. Κ' οι δυο δηλαδή που φερνότουσαν για πιο ακριβοί φίλοι του Ταβουλάρη, που τότες τους άγαπούσε όποιο έφτασε σε σημείο να τους βλέπει ζωντανούς όλη την ώρα μπρός του.

Ένα βράδυ τα μεσάνυχτα, έξω από το σπίτι του Ταβουλάρη στάθηκε μια Σκιά· και με μία φωνή που λές κ' είναν η ήχώ μιας πίνθητης φωνής φώναζε τ' όνομα του καλλιτέχνη. Κείνη τη στιγμή ο Διονύσιος Ταβουλάρης ξεκουραζόταν και στο άκουσμα της φωνής πετάχτηκε κι' άνοιξε τη τζαμωτή πόρτα του μπαλκονιού.

— Ποιός είναι; ρώτησε.

— Εγώ, Ταβουλάρη.

— Πούσαι, Βασιλειάδη; τί θέλεις;

— Έλα κάτω, σε θέλω. Είν' ανάγκη.

— Μα τί με θέλεις;

— Σε θέλω. Σε παρακαλώ, κατέβα.

— Μιά στιγμή να ρίξω άπάνω μου κάτι κ' έρχομαι και λέγοντας αυτά, τρέμοντας, άρχισα να ντύνεταί δίχως να το θέλει, μα και δίχως να μπορεί να κάνει άλλοιώς!

Η Σκιά ακίνητη στεκόταν όταν ο Ταβουλάρης κατέβηκε φορούσε ένα ψηλό καπέλλο κ' είχε ριγμένο ένα σάλι πάνω από το μαύρο κοστούμι της, και στα χείρα της κρατούσε ένα τετράγωνο γκριζό κουτί.

— Σπύρο μου, πώς αυτό; είπε ο Ταβουλάρης.

— Πάμε... Έλα μαζί μου και παραμερίζοντας τα στάχια, προχώρησε άμίλητη, χωρίς να γυρίζει πίσω, προσέχοντας πάντα με το νού και τη ψυχή εν την ακολουθούν.

Πέρασαν το Πανεπιστήμιο... και κόψανε άμίλητα δρόμο και δρόμο, όπου να φτάσουνε στην πόρτα του Α' Νεκροταφείου.

Η Σκιά χτύπησε τη σιδερένια πόρτα και φώναζε:

— Άνοιχτε.

— Σε λίγο ένας γέρος μεθυσμένος φάνηκε μ' ένα μεγάλο κλειδί στο χέρι.

— Τί θέλετε σε;

— Άνοιξε, είπε επιταχτικά η Σκιά.

Ο γέρος με χίλια βάσανα βρήκε την κλειδαρότροπα... κι' όταν πια ξεκλείδωσε την πόρτα και την τράβηξε, σωριάστηκε κατάχαμα.

Η Σκιά άφωνη προχώρησε μέσο από τα μνήματα και στάθηκε μπρός σ' ένα τάφο μεγάλο, που τον φιάχναν δυο μεγάλα μαρμάρινα βιβλία.

— Έλα βοήθησε με, Διονύση μου, είπε με μισή φωνή, να σηκώσουμε το σκέπασμα· και σκύβοντας, έπιασε την άκρια μιας μικρής πλάκας που είναν μπρός στο μνήμα.

Ο Ταβουλάρης σαν άνωτισμένος ύπακουσε κ' έσκυψε κ' έπιασε με το χέρι του την πλάκα.

Η πλάκα με δυσκολία σηκώθηκε και βιαστικά το φαγκάρι φώτισε το ύπγειο του τάφου, ζωγραφίζοντας το με τις ακιές των πούκων που από τον άέρα σαλέβανε.

— Κατέβα κάτω, είπε η Σκιά δίνοντας του το γκριζό κουτί. Άνοιξε την κάσσα και βάλε το μέσα για να ήσυχάσει. Είναν τα βιβλία του...

Ο Ταβουλάρης πήρε το κουτί και κατέβηκε. Τό φως του καντολιού που-
καιγε μπρός στην κάσπα φώτιζε το υπόγειο του τάφου μαζί με το φεγγάρι.

Ο Ταβουλάρης κοίταξε μέσα στη γυαλένια κάσπα.
Τό σώμα του πεθαμένου—παλασαμωμένο στο Παρίσι—είταν σά ζωντανό,
σά να πέθανε κείνη τή στιγμή.

— Σπύρο, είπες λαχανιασμένος απ' τον τρόπο κι' απ' τή λόπη γυρίζοντας
πρός τή Σκιά.

— Μην άρχεις, είπεν έπιταχτικά ή Σκιά.

Σάν καταδικασμένος ο Ταβουλάρης υπάκουσε και με τήνα χέρι άνασήκωσε
τό καπάκι τής κάσπας κ' έβαλε μέσα τό βαρύ γκοίφο κουτί· με πριν καλά καλά
τό βάλει, τό σώμα του νεκρού χάθηκε κ' ένας άπαισιος σκελετός τόν κάρφωσε
μισογονατιστό στη θέση του.

— Μά τί κάνεις; φώναξε ή Σκιά πού απ' τό φως του γλυκοχαράματος
άρχιζε πιά να φαίνεται καθαρά.

— Σπύρο! Σπύρο! τ' είν' άφτά; φώναξε κλαίγοντας σχεδόν ο Ταβουλά-
ρης καθώς ξετύπωνε απ' τόν τάφο.

— Δέν είμαι ο Σπύρος, είπεν λυπημένα ή Σκιά.

— Μά τότε ποιάς είσαι;

— Άλλοίμονο! είμαι ο δίδυμος άδελφός του πού δέν τόν ξέρεις.

Ο ΑΡΝΙΩΤΑΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ

Ο Άρνιωτάχης, ο έκλεκτός έρμηνευτής του «Γαρτούφρου», του Φράντς
Μούσα των «Αθηναίων» και του «Πολιτικού Θάνατου» του Γκακόμετσι, ετοι-
μασε τό θιάσο του και φεύγει πρωί-πρωί για τήν Κόρινθο.

Ο Άρνιωτάχης είχε άποχτήσει πολλές έξεις πού κανένας δέ μπορούσε να
του τις κόψει: Του καφέ, του τσιγάρου και τής εφημερίδας. Ήθελε τήν ή-
μέρα τούλάχιστον τριάντα καφές, τρία-τέσσερα πακέτα τσιγάρων κ' έλες
τις «Αθηναϊκές εφημερίδες. Και μ' όποιον, όποιον δέν πήγαινε.

Βαρύς, αδιάφορος, σκληρός.

Κοντός, με τό μουσάκι του πάντα, πήρε τά ποδαράκια του κ' ευχαριστη-
μένος μπήκε μονάχος στο βαγόνι, όταν είχαν πάρει όλοι οι ήθοποιός τις θέ-
σεις τους.

— Μονάχος σ' ένα βαγόνι και τό τραίνο να σφυράει κ' εγώ μονάχος. Τί
χαρά. Και τό τραίνο ξανασφυράει, και ξανακάνει του, του, και καπνός, κ' ά!
και τελειώνει τά νάζα τής ή μηχανή και κανείς δέ θάρθει. Ά! τί ώραίη.

Κ' ή ώρα περνά, περνά κ' ή εφημερίδες πάνε διαβαστήσαν κ' ή ώρα
περνά...

Σέ λίγο — Τί στο δάλο κάνετε; φώναξε σ' ένα σιδηροδρομικό υπάλληλο,
πού περνούσε χαρούμενος και βιαστικός κυττώντας προς τό παράθυρο του βα-
γονιού του. Δέ θα φύγει άκόμη;

— Πού να πάμε; είπεν ο υπάλληλος.

— Στην Κόρινθο.

— Κά! κά! κά! Μά τώρα τό τραίνο θαγει φτάσει πιά στην Κόρινθο.

— Έφυγε; Νά χαθήτε... Και γιατί δέ μου μνηούσατε; Και θυμωμέ-
νος κατέβηκε απ' τό βαγόνι και τράβηξε με τά πόδια στη Γαρτυνιά και πήγε
να πάρει τόν καφέ του.

ΤΟ ΜΠΑΡΟΥΤΙ ΤΩΝ ΑΡΜΑΤΩΩΝ

Μ' έρασιτέχνες πού γόμνασε ο Άρνιωτάχης παιζότανε κείνο τό βράδυ στο
Δημοτικό θέατρο των Άθηνών τό δράμα του πολυγράφου συγγραφέως Άντ.
Άντωνιάδου οι «Αρματολοί και Κλέφτες».

Βασιλείς, Ύπουργοί, κόσμος και κοσμογαλασία. Έρασιτέχναι, κοινόν κ' έ-
πίσημοι, όλοι κατενθουσιασμένοι. Κι' ο Άντωνιάδης πιά πολύ.

Μάλιστα, όπως λένε οι παλιοί, ο Άντωνιάδης κατεβαίνοντας για τό τα-
μείο — έπειδή εδνόνταν και για τά οικονομικά άκόμη τής παραστάσεως πού
δινόνταν για πατριωτικό σκοπό—έκλαιγε απ' τή χαρά του.

Ο Άρνιωτάχης ντυνότανε στο κμαρίνι του κουρασμένος, μά κ' ευχαρι-
στημένος, όταν ο Άντωνιάδης χτυπούσε τή πόρτα του.

— Ποιάς είναι; είπεν...

— Εγώ μαι, Μιχαλάκη μου.

— Στάσου... Άντωνιάκη μου... Νά... Τ' είναι;

— Μά τ' είν' άφτά, Μιχαλάκη μου; ρώτησε ο Άντωνιάδης δείχνοντάς
του ένα λογαριασμό.

— Τ' είναι, Άντωνιάκη μου; είπεν ο Άρνιωτάχης, με τή βαρεία φωνή του
πού πάντα άκουγόταν μ' όλο πού δέν έβγαίνει απ' τά κλειστά του χείλη.

— Μά λογαριασμός έξόδων είν' άφτός, Άρνιωτάκη μου;... για πές
μου... Καλά 30 δραχμές ένοίκιον ρούχων' ώραία. Όπλα 10' ώραία. Βεγγα-
λικά... ώραία. Ή, μά για μπαρούτι 80 δραχμές, Άρνιωτάκη μου; Γίνεται;

— Και ποιάς σου είπεν, Άντωνιάκη μου, να βάνεις να σκοτωθούν στο έργο
σου όκτώ χιλιάδες Τούρκοι; Άν είχες λιγώτερους Τούρκους, θα ξοδεύαμε
κ' εμείς λιγώτερο μπαρούτι.

ΠΑΡΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΙ ΚΙ' ΑΓΝΩΣΤΟΙ

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΣ

Ο Πραξιτέλης μούπε δύο λόγια για ένα παραγνωρισμένο μουσικό.

Δύο λόγια αντάλλαξα μαζί του...
Τί βγαίνει... — Είδα τό πρόσωπό
του και τά μάτια του, και τόν
γνώρισα.

Πάσχει όπως όλοι εκείνοι πούχαν
άξια και πούναι ξεχασμένοι, όπως λέ-
νε, απ' τους επιτηδέους κ' απ' τους
επιπόλαιους.—Κ' είναι πολύ γέρος,
άν και δέν τόν δείχνει τό πρόσωπό
του. Ή δόναμη τής ψυχής του τό δια-
τήρησε νεανικά.—Τ' άσπρα μαλλιά
του λές κ' είναι περρούχα, πούδωλε
ένας νέος ήθοποιός για να φανή
γέρος.

Κ' είναι Μουσουργός... Τί αισθά-
νεσαι όταν γράφει... Και τί αισθή-
ματα δείχνει κ' όταν γράφει...

Τί βγαίνει κ' άν αποσπαινει κ' άν
απόσπαι;

Πέταξε σαν Άνθρωπος: Νά, τό
έργο του τό μουσικό του έργο.

Ο ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ ΤΣΑΛΙΚΗΣ

Λίγοι τόν ξέρουν καλά· γιατί άν τόν καταλάβαιναν όλοι, λέξη δέ θα λέ-
γαμε γιαφτόν.

Για εξεφτελισμό παίρνουμε όλοι τήν
απλότητά του, κ' όμως σ' άφή τόν
άδηγει τό μεγαλείο τής ψυχής του· γιατί ή
ψυχή που παραγνωρίζεται, ή αποτραβί-
εται απ' τόν κόσμο, ή ζει αποτραβηγμένη
μέσα σ' άφτόν περιφρονώντας κάθε τι τό έ-
φημερό.

Τό γερασμένο σώμα του κλείνει σπλά-
χνα παιδικίασια, πού θερμαίνονται σε
κάθε τι ανθρωπιστικό. Κι' όμως είναι θεα-
τίνος κ' ή μοίρα του θαζε να παίξει όπου-
που και να κάνει τόν κόσμο, τόν άληθινό
από θεατίνος, να γελά.

Ό,τι έχει ή φύση, πουλή και λουλούδι,
κ' ό,τι έκανε ή τέχνη, τό ξέρει, σαν έ-
πιστήμονας και σαν ποιητής σπουδαίος,
πού του μαθαίνει ή εμπνευσή του κ' εκείνα
πού δέν ήξερε.

Σε δέντρα πάνω στήνει πολλές φορές τήν
καμαρούλα του, σε δέντρα ύγρά, γιατί ο
χειμαρρός τά χαιδεύει. Κι' όμως είναι από
μεγάλο σόι...

Χυ!

Όλα τ' άφνει για μιá ώραία ιδέα. Και
τί άκνημο δέ μισεί!

Είναι σιωπηλός και ντελιγάτος· κ' όλο
κουφοκλαίει. Είν' άλλος απ' ό,τι φαί-
νεται.—Και μήπως άλλος δέ μάς φαίνεται
καθέννας πού δέν καταλαβαίνουμε;—Και
τή μεγαλειότητα δυστυχία τήν κοροϊδεύει
και φέρνεται σ' άφτήνε όπως ο χαρούμενος
στην εφτυχία. Κ' είναι φτωχός, πολύ φτω-
χός· μά και πλούσιος νάταν φτωχά θα φερ-
νόταν, γιατί σκοπό τής ζωής του έχει τή
συμπόνια.

Ό! έσεις πού δύσκολα πιστέθετε, προ-
σέχτε σ' ό,τι σας λέω. Κι' άν δέν καταλα-
βαίνετε σωπάστε. Άχ! άν ξέρετε τόσο ά-
δικείτε μιλώντας, θα κλαίγατε, γιατί κ' έ-
σεις πούσαστε έχθροί του πλησίον σας.
πάλι τόν πονάτε, έστω κ' από επίδειξη,
έστω κ' όταν εκείνος κλαίει. Και κείνος πάν-
τα κλαίει, κ' όταν σας κάνει και γελάτε.

Ο Πραξιτέλης

ΑΛΕΚΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ-Ο ΑΔΕΛΦΟΣ

Γινήκανε και γίνουσαν αιχλήματα στον κόσμο, μα το έγκλημα που καναν όλοι οι άνθρωποι και όλοι οι ήθοιοι στον Αλέξανδρο Γεωργόπουλο, ούτε έγινε, μα ούτε και θα ξαναγίνει πιά ποτέ στον κόσμο. Ως κι' αφτή η δυστυχία το τρώαζε.

Αλ. Γεωργόπουλος

Τί να τ'ά λέμε... Ο Γεωργόπουλος, ένας απ' τους καλλίτερους ήθοιοιούς, πέθανε στο δρόμο παυλώντας εφημερίδες που οι συναδέλφοι του δεν τις πέραν, ούτε τις μέρες που το παιδί του, ο μόνος προστάτης της οικογενείας του, σκοτωνότανε στη Μικρά Ασία. Μια στιγμή, μια ώρα, όχι περισσότερο, κρατάει του ευεργέτη ο πάνας — ο άνθρωπος είναι μυστήριο — μα και γιατί κρατάει τόσο, ο ευεργετούμενος απελπίζεται και τ'η δυστυχία, ή άφορη αφτή, του τ'η μεγαλώνει.— Κι' όλοι τ'η βαιοδύναν γρήγορα γιατί για μια ώρα τ'η συμπαθούν και γιατί το νοιώθει από ο εγκαταλειμμένος, αφίνεται στη δυστυχία και ξεγράφει ο ίδιος τον έσπτό του. Και κανένας δ'α θυμάται. Κι' αν θυμηθούν γελούνε, όχι για να περιγελάσουν, μα γιατί κ' η δυστυχία δένεται με το γέλιο. Κι' ο Γεωργόπουλος είχε και το κακό νάναι και κωμικός. Να γίνεται κ' η δυστυχία του πιο γελοία.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Λουκία Τσιέτσι

Διονύσιος Βενέτης

ΤΥΠΟΙ

Υπάρχουν άνθρωποι, που κ' η εμφάνισή τους μονάχα φτάνει για να μ'ας επιβληθούν και μάλιστα σε τέτοιο σημείο, που να μ'ας μένουν αλησμόνητοι, τόσο, που να στενοχωριόμαστε άμα δεν τους βλέπουμε, αδιάφορα αν μιλήσαμε ή όχι μαζί τους. Κι' αυτοί, όχι μονάχα το σοφό συνεπέρνου, μα και τον πιο κοινό, κι' αυτοί, πολλές φορές, χωρίς λόγο, μαλακώνουν την ψυχή μας και τ'η αλλάζουν, κι' όταν βρίσκεται στις πιο δύσκολες στιγμές της. Μέσα σ' αυτούς πάντοτε υπάρχουν και κείνοι που τους μοίρανε ή μεγαλοφούα, μέσα σ' αυτούς υπάρχουν και κείνοι που το αίσθημά τους το μεγάλο τους μίκρυνε και τους τρέλλανε, και τους ανακάτεψε με τους κοινούς, μέσα σ' αυτούς υπάρχουν και κείνοι που ενώ γεννηθήκανε κουτοί, όμως η εποχή μας τους έδωσε την κουτοεπιπνάδα της, και τους σκέπασε τ'η βλακεία κ' έτσι τους έδωσε φως σε κάτι πουν' αδύνατο κανένας μας να τ' αντιπαθήσει. Μα όχι και να συνετέλεσε σ' όλ' αυτά, δε μ'ας νοιάζει. Έμ'ας ένα πράγμα πρέπει να μ'ας ευχαριστεί, πως μέσα σ' αυτή τ'η μονότονη και άστοργη εποχή, βρεθήκανε μερικά πλάσματα με μεγάλη αξία, ή και όχι, ν' ανακάθουνε την ψυχή μας και να μ'ας φέρουν στους πιο αιώνιους πόθους, που ένας απ' αυτούς είναι τ'ης γαλήνης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΑΛΙΕΡΟΣ

Ο Φαλιέρος δεν ξέρει τί θα τ'η λόπη, μα ούτε κι' άπιστία. Ο Φαλιέρος κι' όταν φαίνεται λυπημένος, μέσα του είναι ήσυχος μακάριος, ευδαίμων. Δεν έκοδει, μα ούτε και περπατάει, κι' όμως άκοδά με τα μάτια και με σημειωτό βήμα παραπατά, ως και τ'η ώρα που μπορεί να τον στείλεις ή να τον περιμένεις για το σπουδαιότερο πράγμα. Τ'η Φαλιέρο τίποτα δεν τον αλλάζει, ούτε προσβολή, μα ούτε και κανένας περιφρόνηση. "Ήσυχος και γελαστός μάλιστα μένει, γι' αυτό κ' οι θεατρικοί συγγραφείς τ'η κάνουν εισπράττορα των πασοστών τους. Δεν υπάρχει μυστικό θεατρικό που να μην το ξέρει κι' όμως ποτέ του δεν πατάει το πόδι του στο καφενείο που συγγάζουν οι ήθοιοι. Πώς μαθαίνει το κάθε τι, κανένας δεν το ξέρει. Μια είναι η μεγαλύτερη του ευχαρίστηση, να ξέρει και το πιο ασήμαντο μυστικό. Τα πόδια του κάνουνε φτερά για να μάθει ό,τι δεν ξέρουν οι διερωτώμενοι. Κι' όταν τους αναγγείλει τ'η επίτυχία του όλος γελά, ως και τ' αυτιά του.

Ο Φαλιέρος

B.A.M.S.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

«Τ'η Παρασκηνία» τ'η 21 Δεκεμβρίου συμπληρούνται εις τόμον από 24 τεύχη.

Από τ'ης πρώτης Ιανουαρίου εισέρχονται εις το δεύτερον έτος. Έδώ δεν πρόκειται τώρα να εξάρουμε το γεγονός αυτό, το όποτον οι γνωρίζοντες είναι εις θέτιν να εκτιμήσουν. Ευχαριστούμε μόνον όλους εκείνους που μ'ας ενθάρρυναν εις το τραγικά δύσκολο έργο μας, κι' ευχαριστούμε άκόμη με βαθειά συγκίνηση τους κ.κ. συνδρομητάς μας. Και τραβάμε τον άνηφορο.

«Τ'η Παρασκηνία» από τ'ης 1 του έτους ανακαινίζονται, αλλάζουν σχήμα και εξώφυλλον, πλουτίζουν το έπιτελείον των συνεργατών των, εσωτερικού και εξωτερικού. Γίνονται άντάξια των ευρωπαϊκών περιοδικών του αυτού είδους. Κ' επειδή εις το λήγον έτος συμπεριελήφθη κατά το δυνατόν πάν ό,τι άφείρα το παλαιόν και το σημερινόν θεάτρον, ήδη ό' άσχοληθάμεν πλέον με όλα τα νεώτατα ζητήματα, και θα παρακολουθήσουμε ευρύτερον τ'η ξένη καλλιτεχνικήν κίνησιν. Όλ' αυτά όμως με τρόπον ευχάριστον, ώστε και οι μη άμέσως ενδιαφερόμενοι να εύρισκουν ευχαρίστησιν κ' ενδιαφέρον.

Θα προκηρύξωμεν μεγάλους καλλιτεχνικούς διαγωνισμούς, εις τους όποιους οι κ.κ. συνδρομητάς μας θα λάθουν μέρος έντελώς δωρεάν.

Και τέλος ό' άρχισή η δημοσίευσις ενός θεατρικού ρομάντσου του κ. Ν. Παρασκευά: «Εκείνος που πέρασε με σταυρωμένα τα χέρια....»

ΕΛΕΝΗ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ

Υπόφωτος τ'ης Όπερας Παρισίου
 Η Δεσποινίς Κουντούρη και από προηγουμένας της εμφανίσεις έχει κατακτήσει τ'ας συμπαθείας του Αθηναϊκού κοινού, διότι είναι καλλιτέχνης σπανίας μουσικής μορφώσεως και εξαιρετικού φωνητικού ταλέντου. Μετά τ'η συναυλίαν της αυτήν η Δνίς Κουντούρη θα δώση τρεις ακόμη λαϊκάς συναυλίας. Με Έλληνας μόνον συνθέτας ή πρώτη με Τσαϊκόφσκη φερετιβάλ ή δεύτερα και ή τρίτη με τους νεωτέρους Ρώσους, Mettner, Καττουαρ, Gnessin. Η καλλιτέχνης δεσποινίς Κουντούρη πρέπει να τιμηθή ιδιαίτερος κατά τ'ας συναυλίας της από το Αθηναϊκόν κοινόν.

ήθοποιικές και σκηνοθετικές θεωρίες, το δράμα το λόγιον. Στην Ελλάδα το πρόβλημα του δραματολογίου είναι κομικά προαξάνο. Γίνεται ζήτημα και χύνεται μελάνη για τη δημοσιογραφία ελληνικού δραματολογίου, ενώ τέτοια υπάρχει και πρώτης τάξεως, υπέρτατης μάλιστα αν λογαριαστούμε—και γιατί όχι; ποιά έθνος αρνήθηκε τις δόξες του;—τους τραγικούς μας. Καλλίτερα θα ήταν να εξετάζονταν το πράγμα αλλιώς: να ψυχολογήσουμε το παιζόμενο δραματολόγιο και να δούμε τί μπορούμε να πετάξουμε, και το μη παιζόμενο και να κυττάσουμε τί να διαλέξουμε για νάντικαταστήσουμε, για δόξα του θεάτρου μας, τις προνογραφίες και τα σκηνικά κατασκευάσματα που το ρυπαρώνουν και το εξευτελίζουν.

Τί παιζούν λοιπόν; Αδίσταχτα μπορούμε να βεβαιώσουμε πως όγδοντα (ίσως και παραπάνω) στα εκατό από τα παιζόμενα έργα είναι ξένα έργα. Από αυτά άλλα τόσα στα εκατό είναι για τα σκουπίδια ή για τα πορνοστάσια. Μη νομίζω κανένας πως μιλά από ένα γελοίο σωβινισμό θέλοντας να κατακρίνω την ξένη παραγωγή. Κατακρίνω τους δικούς μας θεατοεργολάβους που από άγνοια, από έλλειψη καλαισθησίας και από συστηματική περιφρόνηση στην ελληνική παραγωγή, ρίχτηκαν καταμύοντρα στο ξένο ελαφρό θέατρο της τελευταίας υποστάθμης. Το ξένο άγος μας πνίγει, μας στραβώνει την αντίληψη και μας κάνει γελοίους στην Ευρώπη. Πρώτος έγω θα υποστηρίξω τη σκηνή που θανάβαζε συστηματικά έργα ξένα, με αξία όμως και με όφελεια ιδεολογική ή καλαισθητική για τον τόπο μας. Μπροστά όμως στο τί γίνεται με την πολλές φορές γελοία και βιαστική μετάφραση των ξένων έργων δεν μπορώ να βρω κομμάτι δικαιοσύνης. Να μπορούσαν να διάβαζαν οι ενδιαφερόμενοι τα ξένα σοβαρά φύλλα τί γράφουν για την παραγωγή που ανεβάζεται στις σκηνές μας, θα ήταν σωτήριο! Αυτά όμως είναι τυφλωμένοι από ξενοπάθεια. Η ξένη μάχα φτάνει για να είναι κριτήριο επιτυχίας. Τόπος και καιρός δεν είναι νάναφέρουμε παραδείγματα, μπορούμε όμως να πούμε πως πρώτα-πρώτα από εθνική αξιοπρέπεια θα ήταν της πρώτης ανάγκης να μη κομψεύμαστε με ξένα κρουζέλια και φιλακοσκινίζοντας το παιζόμενο δραματολόγιο να πετάξουμε αυτή τη λέπρα από τη σκηνή μας άρον άρον.

Πριν όμως εξακολουθήσω ήθελα να σημειώσω τρία πράγματα: την στραβή αντίληψη που έχουμε σε μερικά ζητήματα του ξένου θεάτρου, την επίδραση, την τραγελαφική πιά, που ένα συστηματικά παιζόμενο ξένο δραματολόγιο μπορεί να έχει στην παραγωγή μας, και τη γνώμη των ξένων για μας.

Η στραβή αντίληψη των θεατώνηδών μας είναι πολλές φορές κάτι το κολοσσιακό επίκαι κομικό. Υπάρχουν στις ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις μερικά θεατοκρία, κάτι κουλθοθέατρα σε μπομπονιέρες. Είναι μια χούφτα τριακόσιες ή τετρακόσιες θέσεις σκηνή σαν κάμαρη τα πρώτα καθίσματα μπορούν νάνταλλάξουν χειριστές με το θεατήν. Τέτοια θεατοκρία παιζούν ειδικώς κατ'εργασία έρωτοποιήματα που στέκουν ΜΟΛΙΣ σένα τέτοιο περιβάλλον και συντελούν στη διαφύση της μύδας των επίπλων, των χρυσαφικών κτλ. Οι θεατοίνοι σε τέτοιες καμαρίτσες παιζούν ανάλογα. Αυτά λοιπόν τα σκηνικά κατασκευάσματα που μόνο—και ακόμα πόσο δύσκολα—στο έσωτερικό μπορούν να σταθούν σε μια ψευδοριστοκρατική και μια περαστική πελατεία, θεωρούνται δραματικά αξιοσημείωτα και παιζονται σε μεγαλειότερα θέατρα δικά μας με μισόν έρμηνεια έντελως αλόγιστη. Το δομά τους (που πολλές φορές και στην Ευρώπη μόλις είναι αισθητό) ξεθυμαίνει στη γλώσσα μας απ' τη μετάφραση και στη σκηνή μας από το παίξιμο. Και όμως τέτοια έργα θεωρούνται το άκρο άκρο της λεπτότητας σε βαθμό που να κλύουν και τους δικούς μας συγγραφείς να γράφουν όχι πιά κωμωδίες παρά ΚΟΜΕΝΤΙ!!!... Και αυτό είναι το δεύτερο σημείο που ήθελα να επιστήσω την προσοχή του αναγνώστη μου. Φαντασθήτε τί ελληνικότητα μπορεί να κλείνη μια κουεντί! Δέ φαντάζεστε; άδύνατο; γυρίστε τα πράματα και έλτε εδω στο Παρίσι να πρδείνετε σένα γάλλο να γράψη mian Komodjan, για ena Komidillon, ή dramataki. Γελάτε; "Ε, τότε μπορείτε να φαντασθήτε τί αντικείμενο δικαιολογημένης κοροϊδίας γινόμεστε στους ξένους όταν μας βλέπουν να είμαστε τέτοια πνευματικά κνύδαλα! Έχουν δικαιο να μας περιφρονούν, γιατί έμεις τους κάνουμε να μας περιφρονήσουν. Είχε άραγε δικαιο, και να το τρίτο σημείο, να συγχαρη — τηλεγραφικώς, επισήμως — τον ιταλό δικτάτορα για την κερκυραϊκή πειρατεία ένας εξέχων ξένος δραματικός που χιλιάδες φορές παιζαμε τα έργα του; Τί σπαίνε οι ξένοι αν έμεις δεν είμαστε άνθρωποι και δεν έχουμε αξιοπρέπεια; ΕΜΒΕΙΣ πρέπει να διαλέξουμε τί έχει αξία στο ξένο θέατρο, να το ενχολπωθούμε και να το έχτιμήσουμε. Σας βεβαιώνω πως το ξένο και ιδίως το γαλλικό θέατρο έχει έργα πρώτης γραμμής που ούτε και είναι γνωστά στις όθες του. Ίλισου, γιατί λείπει η μόρφωση και η καλαισθησία στους εργολάβους της σκηνής μας. Κατανόουμε όμως πάρα σπόν. Ίδιο παρονομαστή στην Ελλάδα, πατρίδα των φώτων, όπως και αν γυρίσουμε τα πράματα, την άραθεια θάνικρούσαμε.

Αλλά δε σπάνει να πετάξουμε το τί παιζεται, προ πάντων όταν τούτη αναλογία φοβερή θέλει πέταμα. Ποέπει και νάντικαταστήσουμε.

Για να ξεκάνουμε λοιπόν με το ξένο θέατρο μπορούμε, αναθέτοντας σε ειδικούς δικούς μας, να καταπιστούμε σε μια γενική επισκόπηση όλου του ξένου θεάτρου και ως μια λογική αναλογία να τιμήσουμε τη σκηνή μας με τα ξωτικά λαλούδια της ζωής. Ποιών και ποιά έργα άλλο ζήτημα. Εδώ δεν μπορούμε νάρχίσουμε καταλόγους.

Ας έρθουμε στα δικά μας. Βέβαια από όσα παιζονται πολλά θέλουν πέταμα. Αμφιβολία δε χωρεί, αν και τέλος πάντων και άσχημα έργα να είναι, ελληνικά είναι και έχουν πιο πολύ τη θέση τους στην ελληνική σκηνή παρά τα άσχημα ξένα.

Αλλά πάλι από τα παιζόμενα έργα άφησαν εποχή και μολαταύτα παραμελήθηκαν, άλλα παιχτηκαν και παιζονται. Ποιά και ποιών όλος ο κόσμος τα έρει; ούτε καν θα τ' αναφέρω σε μια μελέτη που προ πάντων αποβλέπει να δείξη τη θεατρική μας κατάσταση καθώς είναι, την κληθινή, και όχι να θυμάση ή να δύσασοτήση κανένα, συγγραφέα ή θεατήν.

Έχω λοιπόν στο νου μου είκοσι έργα (1) που παιχτηκαν, δικών μας απ' το 1895 και κάτω, που αναθεωρούμενα και μελετημένα καθώς πρέπει, και ιδίως παιζόμενα συστηματικά, μπορούν να τιμήσουν άπροκάλυπτα τη σκηνή μας.

Αυτοί τώρα οι ζωντανοί δραματικοί μας θα μου επιτρέψουν να προσθέσω πέντε, μονάχα πέντε, έργα παρμένα μεταξύ όλων, νέων και παλιών που έγραψαν για το θέατρο και δεν παιχθήκαν; Παλλά βέβαια δε ζητώ. Γίνονται είκοσιπέντε.

Ας πάρουμε τώρα τους πεθαμένους: δε θα ζητήσω για την ώρα—προσοχή, λέω για τα τ' έρωτα—παρα τρία αντιπροσωπευτικά έργα, μια τραγωδία ή μουσική, τη Θυσία του Αβραάμ, ένα δράμα, το Βασίλειο του Μάτεση, και μιά κωμωδία, τη Βαβυλωνία του Βυζαντίου.

Το καμμένο μας το φτωχόθεατρο το περφορημένο, αν και δεν έχει και μ' ε'ν τ'ι έχει πάντα κάτι να δώση στην ελληνική σκηνή!

Γίνονται έξι είκοσιόχτώ. Βάλτε και κάθε χρόνο δύο, μόνο δύο, έργα ελληνικά αξία να μείνουν. Ορίστε άμέσως ένα δραματολόγιο τριάντα έργων, πακίλο και πλούσιο. Αν δε σας φτάνει βάλτε και τα άσχημα μας άριστοεργήματα. Θάρω πως υπάρχει υπόλοιπη δουλειά για ένα έθνος ο θεάτρο άποκλιστικώς. Χώρα που με τον καιρό έλο το παλιό μας δραματολόγιο θέλει αναθεώρηση. Πόσα κωμειδόλλια δεν άφησαν εποχή! Τί μελέτη δε χρειάζεται για τις τραγωδίες του Λυαπέλιου, μη γελάτε, μιλω σοβαρώστα, που μερικώς τους μαζί με μια μονόπραχτή ή δίπραχτη κωμωδία, άμα αιχτούν λιγάκι και ιδίως άμα σκηνοθετηθούν της ανθρωπιάς μπορούν νάποτελέσουν ένα θεατρικό πρόγραμμα ελληνικώτατο και καλλιτεχνικώτατο! Το δραματολόγιο λοιπόν ύπαρχει: άκείνο που δεν ύρσταται καν είναι ή καλή θέληση να μελετηθή. Ένόσω κάτω από το πρσχημα δέθην αγάπης για το εθνικό θέατρο, δεν κούβεται άλλο παρά ή έκμετάλλευση αυτής της ιδέας για να γίνη ο Άλφας διευθυντής, ο Βήτας ύποδιευθυντής και ο Γάμας άρχιγραμματέας, τότε βάλτω οργάνη. Εθνικό θέατρο δε θα πη καλλιάρματο χτίριο και όφρεια. Θα πη δραματολόγιο. Τάχουμε. Θα πη θεατοίνοι. Καλούστατα στοιχειά ύπάρχουν. Θα πη άνιδιοτέλεια για το καιρό συμφέρα. Αυτό ούτε στόνειρό μας.

Αν υποθέσουμε όμως πως για μια στιγμή γένηκε ένα τέτοιο θαύμα στη χώρα του θεάτη, θα δούμε πως και κάτι άλλο χρειάζεται. Δέ σπάνει να έχουμε όβια χρειάζεται. Αυτό είναι το κεφάλαιο. Ανάγκη να έχουμε και να διαχειρισθούμε, ότι έχουμε. Να έκμεταλλευθούμε το κεφάλαιό μας, να το κάμουμε να καρποφορήση. Αυτό θα κατορθωθή μονάχα με την εργασία και άκριτως εδω μαινούμε σε κάτι το εξαιρετικώς σπουδαίο, την έρμηνεια των έργων. Συνέντευξη στο έρχόμενο και τα ξαναλέμε.

Παρίσι 20. Γ. 1924.

Μ. ΒΑΛΣΑΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η κ. Μαρίκα Κοτοπούλη—Χέλμη προκηρύσσει Δραματικόν Διαγωνισμόν διά την θερινήν θεατρικήν περίοδον του προσεχούς έτους 1925.

Πενταμελής Επιτροπή εκ δύο λογίων, — ουχι δραματικών συγγραφέων — δύο ήθοποιών και ενός δημοσιογράφου, θα παρακάλυθον τα παιζόμενα εις τα διάφορα Αθηναϊκά θέατρα νέα και άδιόδικτα μέχρι τούδε δραματικά έργα (τραγωδίας, δράματα και κωμωδίας) και εις το τέλος της θεατρικής περιόδου, ήτοι την 1ην Οκτωβρίου, θα άπονέμειται βραβείον εκ 5.000 δραχμών εις το έργον, το όποϊον θα έχη την μεγαλειότεραν επιτυχίαν από άπόψεως τέχνης και πρωτότυπιάς, άσχετως με τας εισπράξεις, τας όποιάς θα κέρη παιζόμενον.

Ο διαγωνισμός θα συνεχισθή και εις το μέλλον, ώξαναομένου κατ' έτος του χρηματικού βραβείου. (Εκ τής Διευθ. του θεάτρου Κοτοπούλη).

(1) Δέ λέγω πως είναι ΜΟΝΟ αυτά: για μιά άπαρχή όμως τόσο φτάνουν. Το ίδιο και για τους κατοπινούς αριθμούς.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΔΟΥΝΗΣ

Είναι καιρός που πέθανε ένας χρόνος σχεδόν μερικοί που τον γνώρισαν έγραψαν λίγα λόγια και άλλοι είπαν ακόμη μερικά έπειτα όλοι σάπασαν, και ο Κουδούνης έληθμονήθη.

Ναί, βέβαια, οι ζωντανόι με τους ζωντανούς, λέγει κ' η παροιμία. Ακριβώς από λέμε' ο Κου-

δούνης άφηκε μετά θάνατον ένα έργο ζωντανό, το όποιον άγγουόν φαίνεται οι μουσικοί μας, οι ζωντανόι.

Και πρώτ' απ' όλα να σάς τον παρουσιάσουμε, κύριοι, έστω και λίγο άργά τώρα παιά...

Άγγελος Κουδούνης

την όπαιαν ήρν ήθη φλεγομένοσ από τον πάθο να έργασθή δια την ανάπτυξιν τής Μουσικής εν Ελλάδι...

Και ήλθεν εδώ...

Ήλθε κατά σύστασιν μερικών Μακεδόνων πληρεξουσίων προς διοργάνωσιν του Ωδείου Θεσσαλονίκης. Εκεί ποτίσθηκε έλεσ τις πίκρες κ' έφυγε.

Απετάθη προς την Διεύθυνσιν του Ωδείου Αθηνών και έλαθε την άπάντησιν, ότι «τα έργα άτινα υπέβαλε είναι αξιόλογα, άλλ' επί του παρόντος δέν είναι δυνατόν να δημιουργηθ ή άλλη έδρα κατήγητου να περιμένη δια το έρχόμενον έτος».

Ο Άγγελος Κουδούνης, διωγμένος έτσι από την Ελλάδα, έφυγε μακριά, στην Νέαν Υόρκη εκεί ίδρυσε ένα ελληνικό Ωδείο, εκεί άρρώσθησε, γύρισε πάλι πίσω εδώ, και πέθανε...

Έχω τή γνώμη ότι τον έσκοτώσαμε τον Άγγελο Κουδούνη. Ναί, κύριοι...

Είς την χώραν αυτήν των παραδοσότητων και των καθημερινών συναυλιών δέν εστάθη δυνατόν να εύρη θέσιν ένας άριστοϋχος δύο Ευρωπαϊκών Ωδείων...

Είς τας Αθήνας, δέν υπήρξε τρόπος να χρησιμοποιηθ ή εκείνος, προς

Άγγελος Κουδούνης: Διπλωματοϋχος του Ωδείου Verdi του Μιλάνου, με βαθμόν Άριστα (αρ. βαθμ. 9.99.)

Διπλωματοϋχος του Αυτοκρατορικού Ωδείου τής Βιέννης με βαθμόν Άριστα, άνωτάτης Θεωρητικής Μουσικής μορφώσεως. — Διόργανηθείς ειδικώς εις την οργανολογίαν και την μελέτην των διαφόρων συστημάτων λειτουργίας μουσικών οργανισμών.

Όταν ο Κουδούνης παρουσίασεν εις το Ωδείο τής Βιέννης το έργο του, τον «Μέγαν Πανοραμστικό» Πίνακα του Μουσικοοργανικού κόσμου με γνώμονας ειδικούς προς άποφυγήν των transports, του πρώτου ή έδρα τής Οργανολογίας,

την όπαιαν ήρν ήθη φλεγομένοσ από τον πάθο να έργασθή δια την ανάπτυξιν τής Μουσικής εν Ελλάδι...

τον όποιον παρεχωρείτο ή έδρα τής οργανολογίας εις το Αυτοκρατορικόν Ωδείο τής Βιέννης.

Και τον έδιώξαμε...

Και απέθανε...

Έστω' οι αλήθινοι καλλιτέχναι ξέρουν πολύ καλά ότι εν Ελλάδι είναι πολύ πιθανόν και να πεθάνουν από πίκρα και άπογοητεύση.

Εν τούτοις ο Άγγελος Κουδούνης άποθηήσκων άφήκε κάποιον έργο.

Νομίζω ότι πρέπει να φροντίσουν οι άρμόδιοι, από περιέργειαν έστω, να ζητήσουν να ίδούν την έργασίαν αυτήν.

Νομίζω...

N. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΙΑΤΡΙΑΟΥ

Από την Κύπρο μάς έρχεται ή άγγελία του θανάτου τής Σωτηρίας Ιατρίδου.

Πάει και αυτή, θύμα τής γενικής άβελτηρίας.

Ή Σωτηρία ήταν μιá πρώτης τάξεως θεατρική πάστα.

Ήταν γεννημένη για το Θέατρο.

Τα μάτια της και το έκφραστικό τής πρόσωπο πολύ λίγες μέσα στο Θέατρο τα έχαν.

Τέτοιες κοπέλλες σε άλλες πολιτείες βρίσκουν βοήθεια, περιποίηση κ' ενθάρρυνση.

Εδώ πεθαίνουν...

Στην επίθεώρηση ή Σωτηρία υπήρξε πρώτης τάξεως άρχότερα μάς έδειξε ότι και στην πρόβα με μιá συστηματική διδασκαλία και βοήθεια θα μπορούσε να γίνη κατι.

Είς τον θίασον του κ. Βεάκη υπήρξε σχεδόν δραματική πρωταγωνίστρια' άποσά βέβαια αυτό, χαρακτηριστικό εν τούτοις του ότι έχαμε και για το δράμα.

Πρό δύο ετών έφυγε για την Αίγυπτο.

Και χάθηκε κι' αυτή σχεδόν στα ίδια λιμέρια, με τον παλιό σύντροφό της στο τραγούδι, το μακαρίτη το Άύσαντρο Λύτρα, που άλλοτε, σε κάποια καλύτερη εποχή, μάς είχαν ξεκουράσει με τα έλαφρά τους τραγουδάκια και το ξυπνή τους καίξιμα.

Σέρ.

ΕΚ ΠΟΡΤ-ΣΑΪ'Α

Ο θίασος όπερέττας Σαμαρτζή—Μηλιάδου εξακολουθεί τας παραστάσεις του εις Αλεξάνδρειαν με πρωτοφανή εκ μέρους του κοινού υποστήριξιν. Την 22αν πρέχοντος ή διακεκριμένη καλλιτέχνις μες Όλ. Καντιώτου—Ρηταιάρη, έδωκε την αμητικήν αυτής με την θαυμασίαν, του Βιεννέζου μουσουργού Στόλτς, όπερέτταν «Η Κοντέσσα του χορού». Όλοι οι θέσεις είχαν εξαπληθίη πρό τριήμερον. Ήδη ο θίασος άναχωρεί εις Κάϊρον και Πορτ-Σαϊδ, όπόθεν θα επιστρέψη και πάλιν εις Αλεξάνδρειαν δι' άλλας μόνον ήμέρας.

— Η όπερέττα Βιόνης Βασιλάκη, άφοδ έδωκεν αρκετάς παραστάσεις εις Κάϊρον, επέστρεψε και πάλιν εις Αλεξάνδρειαν, όπου έχαμεν έναρξιν των παραστάσεων της εις το «Μπέλ-Βιν» με την γλυκιωτάτην όπερέτταν του Γκιουζέπε Πιέτσι, «Αχοια Κιέτταν».

— Οι έρασιτέχναι τής Έλλην. Ένώσεως των Νέων τής πόλεως μας, ετοιμάζονται δια τας δοκιμας του μέλλοντος να διδάξωσιν έργα του κ. Φοίβου Φάρμα «Το γλωσσικόν ζήτημα, κωμωδία εις πράξεις τρεις».

Πορτ-Σαϊδ 22-11-1924.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ Ε. ΧΑΛΚΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ :

N. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Ενείνος που πέρασε με σταυρωμένα τα χέρια...

Σκηνογραφία

Ο ΚΟΥΚΛΟΣ

«Υστερ' από την «Κοντέσσα του χορού» και το «Χορό της τύχης», ο «Κούκλος», έργο κι' αυτό του Στόλτς, που παίχθηκε στην «Αθηναϊκή Όπερέττα», δεν ήταν δυνατόν παρά να προσεγγίσει απογοήτευση. Οι Μπέρ και Λούντσερ, οι λιμπρετίστες του δηλαδή, διέπραξαν μια φάρσα του χειροτέρου είδους, χωρίς καμιά φυσικότητα πλοκής, χωρίς καν ένα ζωντανό τύπο, μια φάρσα ανόητη στην υπερβολή και στην απιθανότητα της. Νά, ένα παράδειγμα της χονδροειδεστάτης ασυναρτησίας της: «Ένας γάλλος προσβεβηστικός βρίσκεται, κτηνητική άδεια στην Ισπανία ως λοχαγός της εκεί προσβεβηστικής υπηρεσίας. Και είν, επίμετρον, μια έγγληματική απρονόησία του ρεζιπέρ, τον παρουσιάζει και ως λοχαγό με την ίδια στολή, που φορούσε στην αρχή, ως καθόν του προσβεβηστικού θιάσου μας, δ'χθησαν πολλά χοντροκομμένα έργα από τους οπερεττακούς θιάσους μας, όπως το «Μια νύχτα στον παράδεισο» του Μπρόμπε, με τέλος πάντων και τα χειρότερα απ' αυτά είχαν κάποιον είρμό λογικής. Ένώ ο «Κούκλος» ως φάρσα μόνον από το «Τρελλό σχολείο» του κ. Τριανταφύλλου δεν είναι κατώτερος».

Όσο για τη μουσική της νέας αυτής οπερέτας, αυτή, παρά τη φροντισμένη ένορχήστρωσή της, δε θυμίζει παρά σ' ένα ή δύο το πολύ σημεία το Στόλτς των δύο έργων, που προαναφέραμε, το Στόλτς, που, παρά την καταπληκτική παραγωγικότητά του, έχει πάντα κάποια εύθυμη νότα στη μουσική του, ή όποια, χωρίς να λείπει βέβαια πολλά πράγματα, εκπληρώνει το σκοπό της, γιατί ο Στόλτς όχι μόνο στη χορεία των Λέχορ, Στράους, Φιάλ και Κάλμαν δεν ανήκει, με στέκεται κάτω κι' απ' τη Ζιλμπέρ και του Γκραντοσταίν τις καλές, πολύ συχνά, προσπάθειες.

Τώρα για την εκτέλεση τί να πούμε; Νά πούμε πως είναι θλιβερό ή οποιασδήποτε περιωπής του κ. Τριχά να κάνει σ' αυτό το έργο; Κι' αν το πούμε εμείς, που ξέρουμε καλύτερα από κάθε άλλον πόσον αξίζει ο κ. Τριχάς ως κωμικός χαρακτήριστας, τί σημασίαν έχει, όταν ένας έγγληματικός στη μεροληψία του καθημερινός τύπος βεβαιώνει πως ο κ. Τ. ήταν άμιμητος, κι' αυτός και το μπαλωμένο σάβρακο, με το όποιο χορεύει επ' αρκετόν με τα υπερκυκλοτερά νώτα του στραμμένα προς το κοινό, χωρίς να συμβαίνει τίποτε στην πλατεία, και πολύ φυσικά, αφού τα καθήματα είναι καρφωμένα και συνεπώς ακίνητα; Δεν ξέρουμε, απλώς μόνον σματα είναι καρφωμένα και συνεπώς ακίνητα; Δεν ξέρουμε, απλώς μόνον γενικά κατάχρηση των συμπαιδιών που τούχει το κοινό και που του αξίζουν και μόνο παίζοντας, ξεχνά τον εαυτό του για να είναι εκείνο που του επιβάλλει ο ρόλος του. Η κ. Μίτσι Σούμπερτ καλή στο ρόλο της Λίσι, όχι όμως όσο καλή θα μπορούσε να είναι και μια Έλληνίδα συμπερέττα, εκτός της θνίδος Δαμάσκου φυσικά. Για τη θνίδα Τούλα Λόρη θάχαμε άπλωσ να παρατηρήσωμε πως ούτε είναι, ούτε φανερώνει πως μπορεί να γίνει μια οποιαδήποτε δυναμική για τη σκηνή. Ο κ. Δράμαλης αρκετά στη θέση του. Κι' ο κ. Κωνσταντίνου, σ' ένα μικροσκοπικό ρολάκι του, φυσικώτατος και μετρημένος. Τα σκηνικά φροντισμένα. Θάχαμε μάλιστα να σημειώσωμε πως η ένδειξη μιας τέτοιας στοργής εκ μέρους της «Αθηναϊκής οπερέτας», ακόμα και προς έργα σαν τον «Κούκλο», είναι τιμητικώτατη για τη διεύθυνσή της.

Α. ΚΟΥΚ.

ένον Θεατρον

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΣΚΟΤΕΙΝΗΣ ΚΑΜΑΡΑΣ

ΛΥΡΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΘ ΤΑΓΚΟΡ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΤΡΙΚΟΓΑΙΔΗ

(Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

ΙΧ

(Ψηλά στον Πύργο του Βασιλικού Παλατιού.

Η ΣΟΥΝΤΑΡΕΑΝΑ και η φίλη της.)

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Σὺ μπορεί νὰ λαβέψεις, Ροξίνι, μὰ ἐγὼ δὲ λαβέσω. Δὲν εἶμαι ἡ Βασίλισσα; Δίχως ἄλλο, αὐτὸς ἐκεῖ εἶναι ὁ Βασιλιάς.

ΡΟΞΙΝΙ.—Ἐκείνος ποὺ σοὺ ἔκανε τόση μεγάλη τιμὴ δὲν μπορεί ν' ἀργήσει νὰ σοὺ φανερωθεῖ.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ἡ θεωρία τοῦ μονάχα μὲ κάνει ἀνήσυχη σὰν ἓνα πουλάκι μέσα στὸ κλουβί. Προσπάθησε νὰ βεβαιωθείς ποῖος εἶναι;

ΡΟΞΙΝΙ.—Ναί, προσπάθησα. Ὅλοι, ὅσους ρώτησα, μοῦ εἶπαν πως εἶναι ὁ Βασιλιάς.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ποιανὴς χώρας εἶναι Βασιλιάς;

ΡΟΞΙΝΙ.—Τῆς χώρας μας, Βασιλιάς αὐτοῦ τοῦ τόπου.
ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ἔσαι βεβαία πως μιλεῖς γι' αὐτὸν ποὺ ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ κρατοῦνε ἓνα σκιάδι, γινόμενο ἀπὸ λουλούδια;

ΡΟΞΙΝΙ.—Ἀκριβῶς γι' αὐτὸν: γι' αὐτὸν ποὺ ἀπάνω στὴ σημαία τοῦ εἶναι ζωγραφισμένο ἓνα λουλούδι τοῦ κίμσουκ.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Τὸνε γνώρισα ἀμέσως. Σὺ εἶχες μόνον ἀμφιβολίες.

ΡΟΞΙΝΙ.—Ὁ ἀνθρώπος πάντα μπορεί νὰ λαβέψει, βασίλισσά μου, καὶ βοδοῦμαστε μὴ τοῦ προεξηγήσωμε λήθη ἀν σοὺ λέγαμε κάτι, ποὺ μπορούσε νὰ μὴ βγει ἀληθινὸ.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ἄν εἶταν ἐδῶ ἡ Σουραγκάμα!... Αὐτὴ θὰ μ' ἐβγαίε ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία.

ΡΟΞΙΝΙ.—Τὴ νομίζεις πὶδ ἄξια ἀπὸ μᾶς τίς ἄλλες;

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ὄ! Ὅχι! Μὰ αὐτὴ θὰ τὸν ἀναγνώριζε ἀμέσως.

ΡΟΞΙΝΙ.—Δὲν τὸ πιστεύω... Ἄσε πως τὸν γνωρίζεις, μὰ πως μπορεί νὰ το ἀποδείξει; Ἄν εἴμαστε κι' ἐμεῖς ἀδιάντροπες σὰν αὐτὴν, δὲ θάταν καθέλου δύσκολο σὲ μᾶς νὰ καυχθῶμε πως γνωρίζομε τὸ Βασιλιά.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Μὰ ὄχι! Αὐτὴ ποτὲ δὲν καυχάται.

ΡΟΞΙΝΙ.—Ἔναι καθαρὴ ὑποκρισία. Δὲν θὰ κάνει. Ἔναι ἱκανὴ γιὰ κάθε λογῆς πανουργία. Γιὰ τοῦτο ἐμεῖς δὲν μπορούμε ποτὲ νὰ τὴ χωνέψωμε.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ὅτι κι' ἀν πείς ἐσὺ, ἐγὼ θὰν τὴ ρωτοῦσα ἀν ἦταν ἐδῶ.

ΡΟΞΙΝΙ.—Πολὺ καλά, Βασίλισσά μου. Νὰ πάω νὰ σοὺ τῆς φέρω. Θά ναι τυχερὴ ἀν εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴ Βασίλισσα νὰ τῆς γνωρίσει τὸ Βασιλιά.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Ὄ! Ὅχι! Δὲν εἶναι γι' αὐτὸ—μὰ θὰ ἤθελα νὰ τ' ἀκούω νὰ τὸ λένε. ἔλοι.

ΡΟΞΙΝΙ.—Ὅλοι δὲν τὸ λένε; Νά! Ἄκου! Οἱ ζητωκραυγὲς τοῦ λαοῦ φθάνουν ὡς ἐδῶ, σ' αὐτὸ τὸ ὕψος.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Τότε κάνε ἓνα πράγμα: βάλε αὐτὰ τὰ λουλούδια ἀπάνω σ' ἓνα φύλλο λατοῦ καὶ πήγανέ του τα.

ΡΟΞΙΝΙ.—Καὶ τί νὰ τοῦ πῶ ἀν μὲ ρωτήσει ποῖος τὰ στέλνει;

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Δὲ θὰν τοῦ πείς τίποτα—θὰν τὸ καταλάβει. Νομίζε πως δὲν θὰ ἦραυν ἱκανὴ νὰ τὸνε γνωρίσω—καὶ δὲ μπορῶ νὰ τὸν ἀφήσω ἔτσι δίχως νὰ τοῦ δείξω πως τὸν ἀνακάλυφα.

(Φαίνεται ἡ ΡΟΞΙΝΙ μὲ τὰ λουλούδια.)

ΣΟΥΝΤΑΡ. (Μόνη).—Ἡ καρδιά μου τρεμουλιάζει κι' εἶναι γεμάτη ἀπόψε ἀνησυχία: ποτὲ δὲ μὲ παράσανε τέτοια προαισθήματα ἔπως τώρα. Τὸ λευκὸ, ἀσημένιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ πλημμυρίζει τὸν οὐρανὸ καὶ ξεγαλιρίζει ἀπάνω ἀπὸ κάθε τι σὰν ἀφροί ποταμοῦ ποὺ κοχλάζει... Μοῦ πλημμυρίζει τὴν ψυχὴ σὲ διάπυρος πάθος, σὰ λαχτάρα, καὶ μὲ ναρκώνει σὰ γλυκὸ μεθῆσι... Ποῖος εἶναι;... (Μπαίνει ἓνας ὑπηρέτης).

ΥΠΗΡ.—Ποῖα εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου, Κυρία μου;

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Βλέπετε ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ ποὺ τρέχουν κάτω ἐκεῖ στὶς δειροσοιχίες τῶν «μάγκων», τραγουδώντας τραγούδια τῆς γιορτῆς; Φώναξέ τα ἀπάνω. Φέρε μού τα ἐδῶ. Θέλω ἀπὸ κοντὰ ν' ἀκούσω τὸ τραγούδι τους.

(Ο άκηδής φεύγει και σε λίγο επιστρέφει με τα παιδιά)

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Έλάτε, σύμβολα ζώντανά της Άνοιξης, αρχίσατε το γιορτινό τραγούδι σας! Το πνεύμα μου όλο άποψη και το σώμα μου είναι μουσική και τραγούδι—μά η μελωδία ή άφαιτη δέν έρχεται στη γλώσσα μου. Τραγουδήστε, λοιπόν, έσείς για μένα.

(Τα παιδιά τραγουδούν)

«Η λύπη μου είναι γλυκαία την άνοιξιάτικη αυτή νύχτα, κι' ο πόνος μου χτυπά τις χορδές της αγάπης μου και τρυφερά τραγουδάει.

» Άπ' τη λαχτάρα των ματιών μου δράματα γεννιούνται και φτερουγίζουν στο φεγγαρόλοστο ουρανό.

» Τα μύρα άπ' τα βάθη των δασών χάσανε το δρόμο τους στα όνειρά μου.

» Δάγια σαν ψευδίσματα έρχονται στ' αυτιά μου, δέν ξέρω άπό πού, και καμπάνες στα βραχιόλια των ποδιών μου χτυπούν κι' άντηχούν ρυθμικά με τους παλμούς της καρδιάς μου.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Φθάνει, φθάνει—δέν μπορώ να τό ύπασέρω περσιότερο. Τό τραγούδι σας γέμισε τά μάτια μου με δάκρυα. Ποιός καλόκαρδος έρτη

Λυδρέας Φιλικίδης

Πάτρος Παπαστεφάνου

μίτης των δασών σας έμαθε αυτό τό τραγούδι; «Ω! Τά μάτια μου άν μπορούσαν να ίδούν εκείνον που τό τραγούδι του άκούσαν τ' αυτιά μου! «Ω! Πώς επιθυμούσα—πώς επιθυμούσα να τριγυρνά ελεύθερη κι' ολόχαρη στις ποκνές αναδενδράδες του δάσους της καρδιάς! Άγαπητά παιδάκια! Τι να σας χαρίσω τώρα; Τό γιορτάκι μου είναι γιομένο άπό πετράδια—άπό σκληρά πετράδια, που ή σκληράδα τους θα σας ματώσει τις τρυφερές σας σάρκες—δέν έχω τίποτα ή δόλια που νάναι σαν τις λουλουδένιες γιρλάντες που φοράτε σεις στο λαϊκό σας...

(Τα παιδιά κάνουν άποκλιση και φεύγουν)
Μπαίνει ή ΡΟΧΙΝΙ

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Δέν έκανά καλά, δέν έκανα καλά, Ροχίνι. Αισθάνομαι ντροπή να σε ρωτήσω τί συνέβη. Αύτη τη στιγμή άντελήφθηκα πώς κανένα χέρι δέν μπορεί να δώσει ένα δάρο που νάναι πραγματικά τό πιο μεγάλο που έδωσε ποτέ του. «Ως τόσο, ής τ' ακούσω όλα.

ΡΟΧΙΝΙ.—Άμα έδωσα στο Βασιλιά εκείνα τά λουλούδια, δε φάνηκε να καταλαβαίνει τίποτα.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Άλήθεια τό λές; Δέν κατάλαβε!

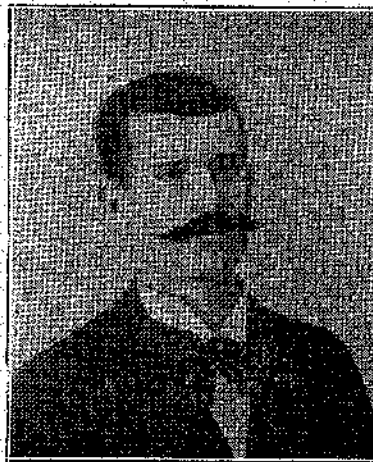
ΡΟΧΙΝΙ.—Όχι. Στάθηκε εκεί τή μια κούκλα, χωρίς να προφέρει λέξη. Νομίζω πώς δέν ήθελε να δείξει πώς δέν καταλάβαινε τίποτα, και για τούτο σιωπούσε.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Άλί μου! Η άναιδείά μου πολύ δίκαια τιμωρήθηκε. Γιατί δέν έφερες πίσω τά λουλούδια μου;

ΡΟΧΙΝΙ.—Πώς μπορούσα; Ο Βασιλιάς του Κάνχι, ένας έξαιρετος άνθρωπος, που καθόταν πλάι του, τά κατάλαβε όλα με μία ματιά, και χαμογέλασε λιγάκι κ' είπε: «Αυτοκότορα, ή Βασίλισσα Σουντάσσανα στέλνει στη Μεγαλειότητά σου τούς χαριστικούς της μ' αυτά τά λουλούδια—τά λουλούδια που άνήκουν στο Θεό της Άγάπης, τό φίλο της Άνοιξης». Ο Βασιλιάς

φάνηκε σαν να ζύπνησε ξαφνικά άπό έναν ύπνο βαθύ, και είπε: «Αυτό είναι τό στεφάνωμα όλης της βασιλικής μου δόξας άπόψε». Γύριζε για νάρθη πίσω, με την ψυχή μου και τό νού μου γεμάτο ταραχή, όταν ή Βασίλισσα του Κάνχι έβγαλε αυτό τό γιορτάκι με τά πολύτιμα πετράδια άπ' το λαϊκό του Βασιλιά, και μούπε: «Φίλη μου, του Βασιλιά τό γιορτάκι δίνεται μοναχό του σε σένα, για την καλή τύχη που τούφερες».

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Τί; Χρειόστηκε ή Κάνχι να κάνει τό Βασιλιά να τό καταλάβει όλα αυτά! Σομφόρα μου! Η άποφινή γιορτή άνοιξε διάπλατες για μένα τις πόρτες της κατασχόνης και της ντροπής! Τι άλλο θα μπορούσα να περιμένω; Άφαι με μοναχή, Ροχίνι! Θέλω λιγάκι μοναξιά. (Η Ροχίνι φεύγει). Ένα μεγάλο χτύπημα τάσισε την περηφάνια μου σήμερα, και όμως... δέν μπορώ να σήσω άπό τό νού μου εκείνη την πανώρια, τη γοητευτική μορφή! Καμιά περηφάνια δε μ' άπόμεινε—είμαι νικημένη, ταπει-

Ι. ΒΟΤΑΡΗΣ

Ο Συγγραφέας της Ψυχολογίας

ΚΩΣΤΑΣ ΚΕΛΑΜΗΣ

νημένη, κατατασπισμένη... Δέν μπορώ καν να τόνα βγάλω άπό τό νού μου κι' άπό την καρδιά μου. «Ω! Πώς ό πόνος έρχεται και ξανάρχεται σε μένα—να ζητήσω εκείνο τό γιορτάκι άπ' τη Ροχίνι! Μά τί θα σκεφθεί!... Ροχίνι!

(Μπαίνει ή Ροχίνι)

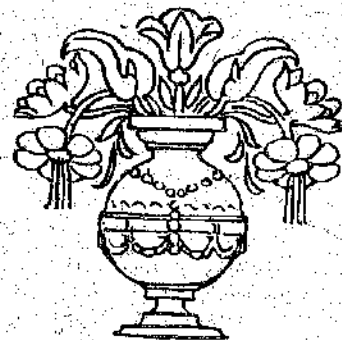
ΡΟΧΙΝΙ.—Τί επιθυμείς, Βασιλισσά μου;

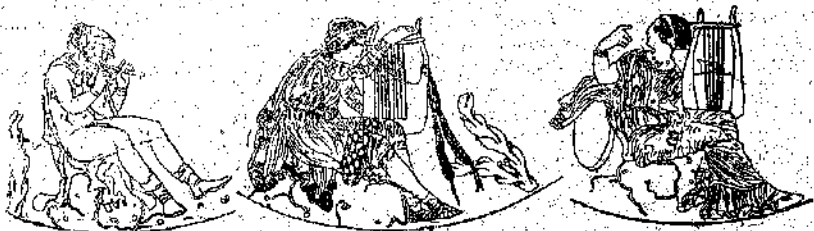
ΣΟΥΝΤΑΡ.—Τί άνταμοιβή σου αξίζει για τις σημερινές σου υπηρεσίες;

ΡΟΧΙΝΙ.—Καμιά άπό σένα, έχω την άνταμοιβή μου άπό τό Βασιλιά, όπως κ' έπρεπε.

ΣΟΥΝΤΑΡ.—Αυτό δέν είναι ένα πρόβλημα δάρο, μά μια άνταμοιβή που πάρθηκε μ' εκδυσαιό. Δέν μ' άρέσει να σε βλέπω να φοράς ένα πράγμα που σου δόθηκε με τόση άδιαφορία. Βγάλ' το—θα σου δώσω τά βραχιόλια μου άν τό αφήσεις εδώ. Πάρε αυτά τά βραχιόλια, και πήγαινε τώρα. (Η Ροχίνι φεύγει). Νέα ήττα! ήθελα να πετάξω μακριά αυτό τό γιορτάκι—μά δέν μπορώ! Μ' άγγιλάνει σαν νάταν μια γιρλάνδα άπό άγκάθια—μά δέν μπορώ να τό πετάξω. Να τί μου έφερε ή Θεός της γιορτής άπόψε—τό γιορτάκι αυτό της κατασχόνης και της ντροπής!

(Άκολουθεί)

ΠΕΡΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Όπωςδήποτε ή μεγαλειότερη προσοχή, αντίθετα με τον παλιόν καιρό, αφιχθεί στο φιλίστιμο και την οργάνωσή της σκηνης. Η επί τούτων μελέτη κι ή εκλογή των ειδικών απαιτήτων. Μη ξεχνούμε ότι από τα υπάρχοντα τεχνικά συστήματα άλλα έχουν καλιώσει ήδη κι άλλα μένουν ανεπαρκή. Όταν στα 1908 ακόμα, χρίστηκε τὸ νέο θέατρο της Βαυαρίας, ένα από τα τελευταία του κόσμου, ή σκηνή του δεν έγινε περιττοφική όχι γιατί δεν μπορούσε να γένει, παρα γιατί έτσι θεωρήθηκε, για όρισμένους λόγους, όρθότερο. Λόγω τὸ ότι θα γίνει ανάγκη, — τὸ πρόβλεπω, — για πολλούς λόγους και ίσως για καλό και των δύο, να στεγάσουμε για όρισμένο χρονικό διάστημα και τὸ μελόδραμά μας, αν συμβεί να πραγματοποιηθῆ κι αυτό, κάτω από τὴν ίδια στέγη, όπως ή σκηνηκή οργάνωσή θάχει ανάλογες απαιτήσεις και ανάλογη έκταση.

Γιὰ όλα αυτά ότι οι ειδικοί θα διαλεχτούν απ' εἴω και μάλιστα απ' εἴω όπου — γνωστό και σ' εἴω και σ' ἄλλο τὸ θεατρικό κόσμο — οι τεχνικές θεατρικές πρόοδοι εφτάσαν σε μέγεθος μοναδικό και συστηματικότητα — κυρίως — ασύγκριτη, αυτό δεν εἴνε ανάγκη να τα τονίσουμε. Και ό αρχιτέκτονας και ό μηχανικός και ό ηλεκτροτεχνίτης. Ο πρώτος για να χτίσει τὸ θέατρο κ' οι τελευταίοι για να τὸ δώσουνε ἄλλη τὴ συστηματικότητα του τεχνικού του εφοδισμού και μαζί το δικό του τεχνικό προσωπικό που θάχει βγεί, σε λίγο καιρό μέσα, από τὸ παράδειγμα τους κ' ανάμεσα από τους θεόζυπνους φωνηούς τεχνίτες.

Επίσης για ένα όρισμένο διάστημα, μπορεί και για όρισμένα έργα, θα κληθῆ απ' εἴω και ό σκηνοθέτης. Ο νεώτερος σκηνοθέτης όχι ό γνωστός κ' αυτό τὸ όνομα φροντιστής των παρακλήσιων.

Σήμερα ή νεώτερη σκηνοθετική έχει τους κανόνες της, τὴν παράδοσή της, τὴν τεχνική της. Τὴν ἔχνη πειρά, που άφορᾶ τὸ σκηνηκό δημιουργήμα ως συνολικό, καλλιτεχνικό έργο, δημιουργήμα με συντελεστή ακόμα και τὸ θεατρίνο, τὸ ανθρώπινο τὸ έργου ἄλλοι. Και τὸ σημερινός σκηνοθέτης εἴνε ό καλλιτέχνης της και τὸ σκηνηκό καλλιτέχνημα, ή παράσταση, σε χρώμα, σε τόνο, σε ρυθμό, σε γραμμή, σε ύψος, τὸ δημιουργήμα του. Ο ρυθμιστής τὸ συνόλου: ό δημιουργικός μεταφραστής τὸ έργου τὸ δραματικού συγγραφέα στη γλώσσα της σκηνης και μαζί ό σύμβουλος τὸς τὸ ἡθοιοῦ ἄσο και τὸ ποιητή.

Αὐτὸς τὸς ἀνεφάρους της σκηνης, τὸς δημιουργούς σκηνοθέτες, δεν τὸς έχουνε. Κ' ήταν φυσικό, αφού τὸ θέατρο μας δεν ήταν σε θέση να τὸς γεννήσει. Μά κι' αν τὸς εἴχαμε ακόμα, ή καταπληκτική πρόδος των ἄλλων θάταν άρκετή να μας κάμει να θέλουμε να γνωρίσουμε και εκείνο που εἴω από τὴν Ἄθηνά μας γίνεται, χωρίς να πάραμε μέτρο κι' εἴω, όπως παντού, τὸ πολιτικό κοινοπολιό και χωρίς ἔθνεκα στομαχίσματα. Όταν ό Gemier πριν 2 χρόνια προσκάλεσε τὸ γερμανό Reinhardt στὸ «ΩΔΕΙΟ», τὸ κάανε γιατί εἴχε στο νοῦ του τὴν εξοπρέπηση της τέχνης τὸς τόπου του.

Η νεώτερη σκηνοθετική έχει εξελιχθεί σε τέχνη και εἴνε γνωστό πὸς ή Γερμανία εἴνε ή πρώτη πάλαιθε θέσι στην εξέλιξη αὐτή με τὸση ένταση, ώστε να γίνει για πολύ τὸ σχολείο της. Τώρα στὸ κεφάλαιο αὐτὸ μας τραβά τὴν προσοχή ακατάσχετα ή Ρωσία. Δεν εἴνε παράξενο και στην εκδήλωσή τούτη να δούμε τὸ άνοιγμα των καινούργιων δρόμων απ' εκεί.

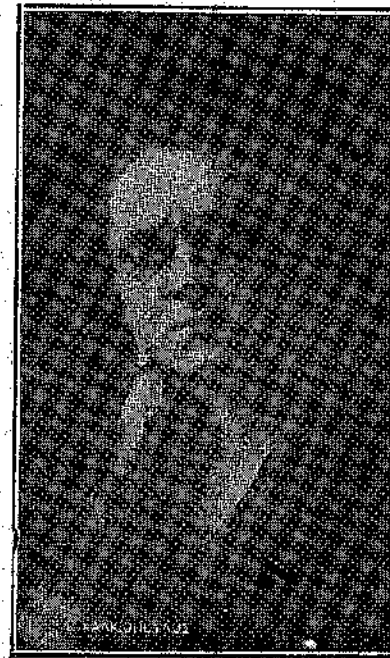
Όπωςδήποτε όπως τὸ εἴω στη σκηνη σήμερα εἴνε ή ψυχὴ τὸς ἄλλοῦ τὸς κόσμου, ό σκηνοθέτης εἴνε ή ψυχὴ τὸς ἄλλοῦ σκηνηκού οργανισμού. Και ό μέλλον να διευθίνει τὸ ἄθνηκό μας θέατρο θάπρεπε να ἐπιστήσει τὴν προσοχή του στὸ μέρος αὐτὸ της σύνθεσης τὸς προσωπικοῦ ιδιαίτερα. Οι ρουμάνοι που κατέχουν τὸ πρώτο θέατρο μέσα στα Βαλκάνια και που ως πέρην εἴχαν κοντά τους τὸ σκηνοθέτη Karl Heinz Martin, να πριν λίγους μήνες τί εἴγραφαν: (απ' ένα ἄθροισμα τὸς δραματικού τὸς συγγραφέα Victor Eftimiu) «... Ἄν εἴω και 10—15 χρόνια, μιλώντας για τὰ ἄλλια σκηνηκά εφοδία, σκηνογραφίες κλπ., αἴεν παρατηρούνταν πολύ ή ἄλλειψη τέτοιων «accessoires», τὸς τὰ «accessoires» αὐτὰ έχουν φτάσει μίαν από τις πρώτες ανάγ-

κες». Και παρακάτω: «Τὸ ρουμάνικο θέατρο έχει προσδέσει σημαντικά τὰ τελευταία χρόνια. Έχει δει realisations τέχνης που δὲ γίνονται πούθενά σήμερα. Δυσκόλα θα μπορούσε πειά τὸ Βουκουρεστιανό κοινό να ανεχθῆ τις παράτασες των ἐπαρχιών και αν ἀκόμη ἐμπαιναν από τὴν κηδεμονία ἐνδόξου τραγοδοῦ. Σιγά-σιγά ό θεατὴς μπήκε στὸν ἄθνητό δρόμο: ζητά πριν απ' όλα τὴν εργασία τὸς ποιητή ἀναδειγμένη με τὴ φροντίδα ἐνός καλοῦ ἄνθλου και μίας σκηνογραφίας και κοστοουαίν ἐπιφελών. Ζητά ένα γενικό ρυθμό, ζητά τὸ régisseur. Τὸς τὸ καλλίτερο αν ένας από τὸς ἡθοιοῦς εἴνε μεγαλοφυία.

«Ένας καλός régisseur εἴνε ὠφελιμότερος σήμερα στὸ ρουμάνικο θέατρο από τὸν ἐξαιρετικότερο θεατρίνο».

Και ό ἄνθρωπος αὐτός αν ἄλλου θα πῆγαινε από καλλιτεχνικό σπόρ ή και ακόμα για χάρη ἀπλής καλλιτεχνικής ἐπικοινωνίας, σ' εἴω θάρθει να διδάξει. Έχει να μας πεί και να μας δείξει πάρα πολλά. Και μαζί να δηγήσει και αὐτὸς τὸ δρόμο στὸς δικούς μας ἀθνητούς σκηνοθέτες, αν και εἴω πρόκειται πολύ περισσότερο για τάλεντα και φαντασία παρά για ἀπλή τεχνική προπαίδεια.

Στὸ ζήτημα της ἐκλογής ἐένου σκηνοθέτη θάπρεπε να ξανατονίσω πὸς

Γαλλική Κοτσάλη

δεν εἴνε εύκολο. Οδηγητικά τὸς χωρίζω σε τρεις κατηγορίες: οι δύο-τρεις μεγαλοφυίες που δὲ μετακινούνται εύκολα, εἴτω και με μεγάλες οικονομικές θυσίες, οι ποσοτικώς υπερτερούντες μηδενικοί με τὴ μοναδική σίμα τὸς «ένου» και οι μεγαλοταλεντούχοι, αὐτοί στὸς οποίους πολύ καλά μπορεί να καταφύγει κανείς.

Στὰ λίγα και γενικά τούτα θάπρεπε να προσθέσουμε και δύο λόγια για ένα κεφάλαιο πολύ σοβαρό που δεν ἐννοούμε με κανέναν τρόπο να προσέξουμε: τὸ δραματικό μεταφραστικό κεφάλαιο. Η προσοχή αὐτή δεν ἐπιβάλλεται μόνο από ἄλλειψη σημερινών ἄθνηκων έργων. Η στέρηση ἀριστουργημάτων ἄλλων των ἐποχών, κλασικών για τὸ διεθνὴ τας χαρακτηρισά, δὲ μας ἐπιτρέπεται. Οι Σοφοκλήδες, οι Μολιέροι και οι Σαίξπηρ δεν εἴνε μόνο ἄθνητες, γάλλοι και ἄγγλοι. Να τὸς ζητήσουμε και να τὸς βρούμε. Κοντὰ στη δική μας παραγωγή, σύντομα και σύντομα ἄσο μπορεί μας χρειάζεται ή σχετική μεταφραστική εργασία. Και αν ἄσον ἀφορᾶ τὸ δραματικό μας συγγραφέα δεν μπορούμε οργανωτικά να προβλέψουμε ἀποτελέσματα βέβαια, ἀναφορικά ἄμως με τὸ μεταφραστική μπορούμε τὰ σχετικά ἀποτελέσματα να τάχουμε σε όρισμένο χρονικό διάστημα, ἀπαραίτητα ἄλλως τε όχι μόνο για τὴ σκηνη, για τὸ

θεατρικό, παρά και γι' αυτό ακόμα το δράμα, το δραματικό συγγραφέα «Εθνοί θάσσοι (18ος αιώνας) έκαναν στη Γερμανία γνωστά, με έργα και τέχνη θεατρική, ξένα, περισσότερο μορφωμένα θέατρα και έφεραν μίαν ασυνήθιστη κίνηση στη θεατρική του πόπου ζωή». Επίσης ένα διάστημα στο 17ο αιώνα γινόταν αποκλειστική σχεδόν χρήση των κωμωδιών του Μολιέρου.

Μα αντίρρηση δεν πιστεύω να υπάρχει στο κεφάλαιο τούτο. Οι πρωτοστατούντες του «εθνικού θεάτρου» ένα μέρος των προσπαθειών τους, της ενθάρρυνσής τους, της ενέργειάς τους, είχε απόλυτη ανάγκη σ' αυτό το σημείο να το στρέψου. «Ας αρχίσει από τώρα με συστηματική ενθάρρυνση μίας σοβαρής μεταφραστικής δουλειάς. Μια όργανωση της ενθάρρυνσης αυτής, θα λεγα. Καμμιά σχεδόν δραματική για το θέατρο μετάφραση δεν έχουμε, σά να μη μας είνε από όλες τις απόψεις απαραίτητες ή σά να μην προφταίνουμε από τὰ δικά μας δραματούγηματα.

Κλείνοντας το υπόμνημά μου θα ήθελα να επιστήσω την κυβερνητική προσοχή ακόμα και στο ζήτημα της ελευθερίας της λειτουργίας των ιδιωτικών θεάτρων και γενικά του επαγγέλματος, αναφορικά με τη νομοθεσία του μέλλοντος «εθνικού θεάτρου». Η πείρα έχει αποδείξει ότι η σχετική ελευθερία έξω από τους τέτοιους κυβερνητικούς οργανισμούς είναι αναπόφευκτη και ωφέλιμη. Των οργανισμών αυτών η επίδραση, αν υπάρχει, είναι και μένει αρνητικής φύσεως, χροιάς παραδειγματικής.

Όπως άμεσα φαίνεται, δεν έκαγα παρά ν' αγκίζω μερικές επιφάνειες και σημεία του όλου ζητήματος. Θύμησα απλά μερικά, τὰ πειθ επιβαλλόμενα κατά τη γνώμη μου, εδώ με παραδείγματα, έχει και εὐθείαν και επιφυλάσσομαι, μόλις το κυβερνητικό σχέδιο αρχίσει να εφαρμόζεται, για κάθε απόψη και κάθε γραμμή του ζητήματος, για όλα ανέφερα και για όλα δεν ανέφερα, ξεχωρά το καθένα συγκεκριμένα και λεπτομερειακά να κάμνω λόγο σέ σχετικά σημειώματα, όσο το ζήτημά μας θα προχωρεί.

Το λίγο ή πολύ που έχει αποφασιστεί, η οργάνωση του ενός αυτού θεάτρου ας αρχίσει πριν ή απόφαση ξαναπαλιώσει. Ο' αρχίσει, πρέπει να το επαναλάβουμε, όχι υπακούοντας σε μίαν ώριμη θεατρική ζύμωση, μα στην ανάγκη της ζύσεως που η ζύμωση αυτή χρειάζεται. Δεν πρόκειται να εξυτηρήσουμε μ' αυτό μια κάποια υπάρχουσα μορφή, μα ορισμένως θα συντελέσουμε γι' αυτήν. Πρόκειται — για τρίτη φορά — κυρίως για μίαν ήθική τόνωση του ελληνικού θεάτρου, που αναρχικό κι' άναρχο κυλίζει.

Ας αρχίσουμε πριν ή απόφαση ξαναπαλιώσει. Μέσα, ακόμη, στη χτίριο που υπάρχει, αν τὰ εκατομύρια του νέου δεν είναι δυνατό σήμερα να βρεθούν. Μα ας αρχίσουμε.

Πριν απ' όλα όμως μ' αγάπη και καλή θέληση. Κι' ακόμη μελετημένα, πολύ μελετημένα, πολύ μετρομένα, όχι όπως σ' όλες τις ως σήμερα οργανώσεις μας. Άλλιώς θα χαθούν πολλά πολλά λεφτά και πολλές πολλές κόπες και αν ακόμη το «εθνικό θέατρο» δε σταματήσει ούτε βραδιά την «εθνική του διδασκαλία».

Ας δοθεί ή απαιτούμενη προσοχή και στη νομοθετική του βάση και στην εσωτερική του λειτουργία και κυρίως στη διοικητική και καλλιτεχνική του οργάνωση, ας ξετυλιχτεί ανάλογη έντατικότητα και στην έξω από το κύριο σώμα δράση, που ο οργανισμός πρέπει να προκαλέσει (θεατρικά σχολεία, ενθάρρυνση δραματικής παραγωγής πρωτότυπης και μεταφραστικής, άλλα θέατρα άλλου κρατικά ή δημοτικά ή, τουλάχιστον, επέκταση της καλλιτεχνικής δράσης του ίδιου, σέ άχτινα όσο το δυνατό μεγαλειότητα, κλπ. κλπ.) και θα δώσει ορισμένως εκείνο που μπορεί να δώσει το ελληνικό θέατρο. Σε ενάντια περίπτωση δε θα φταίει πάλι ούτε ή «αμύρωσις του κοινού μας», ούτε οι «εσωτερικοί περισπασμοί», ούτε δεν ξέρω ακόμη τί άλλο.

Γιατί το κοινωνικό παρόν — δυστυχώς — λέει πως χωρίς την ήκ των άνω αυτή συστηματική και οργανωμένη βοήθεια το θέατρό μας θα υπάρχει, μα θα υπάρχει όπως το βλέπουμε σήμερα: ένας οργανισμός που μαράζιασε πριν να μετώσει, — Θεάτρο που λημένο.

Δεχτείτε κλπ.
*Ιούλιος 1924.

Μ. ΚΟΥΝΕΛΑΚΗΣ

«ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ» — 22 —

ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΟΛΟΙ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Μετάφρασις και Προλεγόμενα
Κωνστ. Χ. ΣΥΡΡΟΥ

ΕΡΓΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΟΠΟΙΟΝ Ο ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ ΟΦΕΙΛΕΙ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΙΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΦΗΜΗΣ ΤΟΥ
Η ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ ΜΕ ΟΛΗΝ
ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ, ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥΣ ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΤΙΑ
ΕΡΓΩΝ ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ, ΣΥΝΑΡΗΑΖΟΝ, ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΝΗ ΚΑΝΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΤΟ ΔΙΑΒΑΣΗ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΗΝ

ΘΑΪΔΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ»

ΜΕΤΑ ΚΛΕΚΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
ΠΛΑΚΤΩΝ, ΜΑΛΛΙΝΩΝ, ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ
PARADIS DES DAMES

Σάρκες,
Βλουζες,
Κάπνες,

Φορέματα
Ταγιέρ,
Ζακέτες.

ΓΙΑΙΛΙΤΕΡΟΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΚΕΙΩΝ ΠΙΛΩΝ

Φορεμάτων
Ραπτικής,
κλπ. κλπ.

Ι. ΚΑΖΕΣ & ΣΑ

Οδός
Καπνικαρδίας 16
και Φιλοθέης 11

ΕΙΣ ΤΟ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΝ
ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΡΗΓΑ ΜΠΑΛΗ & ΣΑ

ΟΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 2

ΠΛΟΥΤΟΣ

Αδαμαντίνων Κοσμημάτων
Πλατίνης, χρυσοῦ ἐκλεκτῶν
ὠρολογίων καὶ ἐπαγύρων
σκευῶν εἰς τὰς πλέον λογικὰς
τιμὰς διὰ

ΔΩΡΑ

ENGLISH HOUSE

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΘΙΚΟΣ

ΑΦΙ ΣΟΥΔΟΠΟΥΔΟΙ

44-ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ-44
Τηλέφ. 14-57

ΕΧΕΙ ΤΑ ΚΑΛΙΤΕΡΑ
ΑΓΓΛΙΚΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΜΕΤΑΛΕΝ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΛΥΚΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
3-ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ
Δραχμ. 8,000,000
ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ
Δραχμ. 7,500,000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ: Απάντα τὰ ἐπιτη-
κευτικά εἶδη. Ανομήτις, Φοραίτις, Σεδόντις,
Πυρίτιδες πολέμου (ἀκαπνος καὶ μάσκα
κωνηγίου, ἀπονομόν, σπάγμα, μολυβδόσω-
λήνες, θρυαλλίδες κλπ.

ΚΑΛΥΚΟΠΟΙΕΙΟΥ: Φυσίγγια πολέμου
(Μάνλιχερ, Μάουζερ, Λεμπέλ κλπ.), κωνη-
γίου, περιστροφῶν, παρόδια δυναμίτιδος
κλπ.

ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ: Κατασκευὴ διαφό-
ρων μηχανημάτων καὶ εργαλείων ἀκριβείας,
ὡς καὶ ἀνταλλακτικῶν ἐξαρημάτων αὐτο-
κινήτων.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΤΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ "ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΩΝ"

"ΕΠΙΧΡΑΣΤΑΤΗΣ
καὶ
ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥΧΟΣ,"
"ΓΕΝΟΒΕΦΑ,"
"ΘΑΓΙΣ,"

ΟΣΤΡΟ

ΑΔΕΘΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΜΠΙΣΚΟΤΑ ΜΕ ΠΛΑΝΤΟΤΕ
ΝΩΠΙΟ ΒΟΥΤΥΡΟ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ
Πρατήριον Μητροπόλεως 44. Έργοστάσιον Τέρμα Καρόλου.

GALERIES MODERNES

ΕΡΜΟΥ 78. ΓΚΑΛΕΡΙ ΜΟΔΕΡΝ 78 ΕΡΜΟΥ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΜΟΔΕΛΩΝ

Υφάσματα μεταξωτά, μάλλινα, βαμβακερά, βελλούδα.
Μπουνιερή, άρώματα. Ό,τι πωλείται εἰς τὰ καλύτερα
Εὐρωπαϊκά Καταστήματα.

ΖΩΝΑΙ

ΚΟΡΣΕΔΕΣ

ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΟΥ ΚΟΜΨΟΤΗΤΟΣ
ΚΑΙ ΗΓΓΥΗΜΕΝΗΣ ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΟΣ
ΜΕ ΤΑ ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΥΛΙΚΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΣΑΚΑΛΗ - ΜΠΑΚΑΚΟΥ

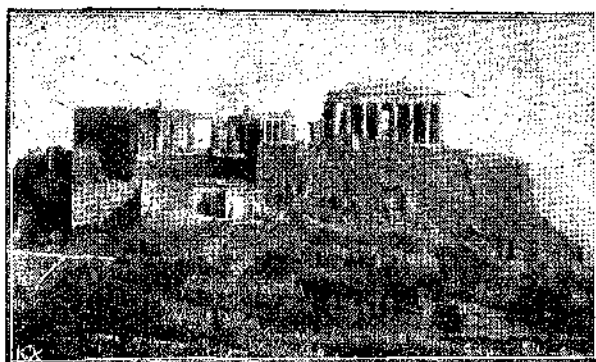
ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

ΜΟΡΙΣΜΟΣ

ΟΔΟΣ ΟΡΩΣΙΑΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΡΟΣΙΕΤΙΚΗ ΕΥΑΡΕΤΑ
ΓΕΝ. ΑΝΤΙΓΡΟΣΟΦΟΣ ΔΙΑΦΗΜΑΝΑΤΟΛΗΝ
ΜΟΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ 4 ΑΘΗΝΑΙ

THE ACROPOLIS ORIENTAL CARPET CO
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΤΑΠΗΤΩΝ
ΣΠΑΡΤΑ-ΠΕΡΤΑΜΑ - ΣΙΒΑΣ - ΒΕΛΟΥΧΙΣΤΑΝ-ΒΟΥΧΑΡΑ Κ.Α.Π.

ΕΠΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΕΝ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ & ΣΑ

ΑΘΗΝΑΙ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΑΩ 9' ΑΘΗΝΑΙ

Τηλέφωνον 3-28.

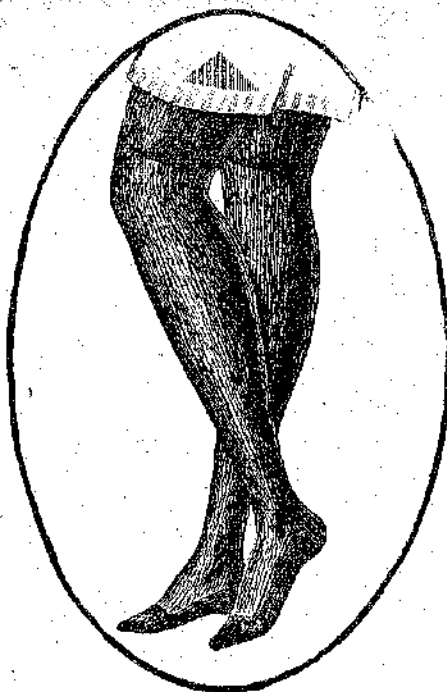
Η ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ
 ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ
 ΟΔΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ
ΚΑΛΤΣΩΝ

ΧΡΩΜΑΤΑ DERNIER CRI

Αποκλειστική Πώλησις
 Λιανικῶς καὶ Χονδρικῶς

εἰς τὴν

ΑΠΟΘΗΚΗΝ ΨΙΛΙΚΩΝ
 ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

ΝΤΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΟΥ & ΣΙΑ

5 - ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ - 5